БАЙРАМИНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 257 (17.539). ● 7 ноябрь 1979 йил, чоршанба ● Баҳоси 2 тийин.

ЯШАСИН XX АСРНИНГ АСОСИЙ ВОҚЕАСИ, ИНСОНИЯТНИНГ КАПИТАЛИЗМДАН СОЦИАЛИЗМГА ЖАҲОНШУМУЛ-ТАРИХИЙ БУРИЛИШИНИ БОШЛАБ БЕРГАН УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИ!

КРЕМЛДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Улуғ Октябрь социалистик революцияси XX асрнинг асосий воқеаси бўлди, инсониятнинг капитализмдан социализм томон жаҳоншумул-тарихий бурилишини бошлаб берди. Тобора кўпроқ давлатлар ва халқлар Октябрь байроғи остига ўтмоқдалар. Ер курраси меҳнаткашлари революциямизнинг 62 йиллигини тинчлик ва меҳнат байрами, бутун ер юзининг порлоқ истиқболи байрами сифатида кутиб олмоқдалар.

Совет халқи КПСС XXV съезди белгилаб берган йўлдан дадил олға бориб, шонли революцион санани коммунистик қурилишда янгидан-янги ютуқлар билан кутиб олди. Бу йил саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш кўпайди. Деҳқонлар об-ҳавонинг оғир шароитларини бартараф этиб, ҳосил учун фидокорона курашдилар. Меҳнаткашлар турмушининг моддий ва маданий даражаси тинимсиз ошиб бормоқда.

Коммунистик партия билан Совет давлатининг тинчликсевар ленинча ташқи сиёсати — империализм ва реакциянинг агрессив кирдикорларига қарши мустаҳкам қалқондир. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг ГДРдаги тантаналарда сўзлаган нутқида тинчлик ва кескинликни юмшатиш манфаатларини кўзлаб, баён этилган янги совет таклифларини барча қитъалардаги халқлар кенг қўллаб-қувватладилар. Бу таклифлар Европада ва бутун ер юзида тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун жуда катта аҳамият касб этади.

Партия ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, фан ва маданият арбоблари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг жангчилари, Москва области меҳнаткашларининг намояндалари байрам кайфияти билан, Улуғ Октябрь Ватани эришган муваффақиятлардан фахрланиб 6 ноябрь куни Москвада Кремлнинг Съездлар саройига йиғилдилар. Бу ерда халқ депутатлари Москва шаҳар Совети билан КПСС шаҳар комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллигини байрам қилишга бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Мажлис қатнашчилари **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, М. С. Горбачев** ўртоқларни ўринларидан туриб гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Президиумда Чили Компартиясининг Бош секретари Л. Корвалан, Ироқ Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари А. Муҳаммад, Жануби-Ғарбий Африка Халқ ташкилоти (СВАПО) Президенти С. Нуйома, Эквадор Компартиясининг Бош секретари П. Саад ҳам ҳозир бўлдилар.

Залда кўпгина хорижий меҳмонлар, чет эл дипломатлари бор эди.

Москва Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов тантанали мажлисни очди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари **А. П. Кириленкони** самимий кутиб олдилар, у «Октябрь байроғи — тинчлик ва бунёдкорлик байроғи» мавзуида доклад қилди.

Доклад зўр эътибор бериб тингланди ва узоқ давом этган қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди.

Тантанали мажлис тугади. Зал гумбазлари остида Совет Иттифоқининг Давлат гимни янграйди.

Сўнгра байрам концерти кўйиб берилди, у зўр муваффақият билан ўтди. Концертда Коммунистик партия билан Совет давлатининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

* * *

Иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, мамлакатнинг бошқа шаҳарларида Улуғ Октябрнинг 62 йиллигига бағишланган тантанали мажлислар бўлиб ўтди.

(ТАСС).

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ МУХБИРИНИНГ САВОЛИГА ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ЖАВОБИ

Савол. Сиз шу йил 6 октябрда Берлинда сўзлаган нутқингизда, башарти Ғарбий Европада ўртача олисликдаги ядро воситалари қўшимча равишда жойлаштирилмаган тақдирда Совет Иттифоқи СССРнинг ғарбий районларида ана шундай ядро воситалари миқдорини ҳозирги даражасига нисбатан камайтиришга тайёр эканлигини айтган эдингиз. Сизнинг фикрингизча шу масалани амалий равишда ҳал этишга киришиш мумкинми?

Жавоб. Берлинда сўзлаган нутқимда қилинган таклифдан мақсадимиз ҳарбий кескинликни юмшатиш ва Европа қитъасида қуролланишни чеклаш проблемаларининг бутун комплексини ҳал этишни олға силжитишдан иборатдир. Шу таклиф ҳақида билдирилган дастлабки фикрлар Европада тинчликни ва хавфсизликни қадрлаган ҳамма кишилар бу таклифни тўғри тушунганликларини кўрсатди. Айни вақтда бу таклиф Европа қитъасида қуролланиш пойгасини айниқса ўртача олисликдаги ядро воситалари соҳасида қуролланиш пойгасини янада авж олдиришни истаган кишиларга маъқул бўлмади, албатта.

Шу қурол тўғрисидаги масалани амалий равишда ҳал этишга келганда шуни айтиш кераки, бунинг учун фақат битта йўл бор, у ҳам музокараларни бошлаш йўлидир. Совет Иттифоқи музокараларни дарҳол бошлаш керак, деб ҳисоблайди. Биз бунга тайёрмиз. Энди гап Ғарб мамлакатларида қолган. Лекин вазиятни мураккаблаштира оладиган, ижобий натижаларга эришишга халақит берадиган ҳаракатларга шошма-шошарлик билан йўл қўймаслик керак. Ғарбий Европада мазкур воситаларни ишлаб чиқариш ва жойлаштириш тўғрисида музокаралар ниҳоясига етмагунча бирон-бир қарор қабул қилинмаган тақдирдагина ижобий натижаларга эришиш учун қулай шароит шунча кўп бўлади ва аксинча, НАТОда бундай қарорлар қабул қилинадиган бўлса ана шу имкониятлар барбод бўлади.

Яна бир масала тўғрисида айтиб ўтиш керак.

Совет Иттифоқи ва Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа мамлакатлар Умумевропа кенгашида иштирок этган барча давлатларга ядро қуролини, шунингдек ноядровий қуролларни биринчи бўлиб ишлатишдан воз кечишни таклиф этдилар. Бу таклифга биз ҳозирча бирон жавоб олганимиз йўқ. Лекин мен бутун масъулият билан шуни яна таъкидлаб ўтмоқчиманки, Совет Иттифоқи шундай қуролни ишлаб чиқариш ва унга эга бўлишдан бош тортган ва ўз территориясида шундай қуролга эга бўлмаган давлатларга қарши ядро қуролини ҳозирда ҳам ишлатмайди. Биз, исталган ҳар бир манфаатдор давлат билан тегишли мажбуриятномани расмийлаштиришга тайёрмиз.

ОКТЯБРЬ ИШИ ЯШАМОҚДА ВА МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРМОҚДА

Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллигини шодиёна ва яхши кайфият билан кутиб олмоқдалар. Республика ишчилари, колхозчилари, меҳнаткаш зиёлилари Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида барча совет кишилари сингари КПСС XXV съезди тарихий режаларини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар, байрамни экономика ва маданиятнинг барча соҳаларида катта ютуқлар билан нишонладилар.

Минг-минглаб ишчилар тўрт йиллик ва беш йиллик топшириқларни бажарганликлари тўғрисида шонли сана арафасида рапорт бердилар. Корхоналар, цехлар, участкалар ва қурилишларнинг юзлаб коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган мусобақага қўшилиб, ҳозирги вақтда қолоқларсиз ишламоқдалар, техника тараққиётининг юксак суръатларига, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини оширишга эришмоқдалар.

Колхоз ва совхозларнинг «оқ олтин»ини қабул пунктларига етказиб бераётган автомашиналарнинг колонналари транспарантлар, шиорлар билан безатилган. Республиканинг пахтазорлари меҳнат жасорати майдони бўлиб қолди. Деҳқонлар ва уларнинг кўнгилли ёрдамчилари шу кунларда ҳосил учун курашда дала меҳнаткашлари билан ёнма-ён туриб меҳнат қилаётган шаҳарликлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Мурожаатига амалий иш билан жавоб бериб, умумхалқ байрамини пахта теримида фидокорона меҳнат қилиш билан нишонламоқдалар, Ватанга 5 миллион 700 минг тонна Ўзбекистон пахтасини армуғон қилиш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун бутун куч-ғайратларини сарфламоқдалар.

Байрам арафасида Самарқанд ва Нукусда октябрь ойи учинчи ўн кунлигининг якунларига кўра, пахтакорлар мусобақасида ғолиб чиққан Самарқанд области ва Қорақалпоғистон АССРга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари топширилди.

(Давоми учинчи бетда).

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ — ТИНЧЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК БАЙРОҒИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллигига бағишланиб Кремлнинг Съездлар саройида 1979 йил 6 ноябрда бўлиб ўтган тантанали мажлисда ўртоқ А. П. КИРИЛЕНКО доклади

Азиз ўртоқлар!

Ҳурматли чет эллик меҳмонлар!

Шу кунларда биз жаҳон тарихидаги буюк воқеанинг навбатдаги йиллигини байрам қиляпмиз. 62 йил муқаддам халқ оммаси В. И. Ленин ва Ленин партияси раҳбарлигида амалга оширган Улуғ Октябрь социалистик революцияси кўп асрлик эксплуатация ва зулм тузумига қақшатқич зарба берди, мамлакатимиз ва бутун планета ҳаётидан мустаҳкам ўрин олди, социализмнинг катта йўлини очди.

Октябрь революциясининг улуғлиги шундаки, унинг мақсадлари нақадар салмоқдор ва илҳомбахш бўлса, натижалари ҳам шу қадар салмоқдор ва баракалидир!

СССРда барпо этилган ривожланган социалистик жамият, уч қитъанинг бир қанча мамлакатларида янги тузумнинг қарор топганлиги, жаҳон социализм системасининг вужудга келиб, мустаҳкамланганлиги — унинг ҳозирги асосий якунидир.

Октябрнинг озодлик шамоли XX асрнинг барча оммавий прогрессив ҳаракатларига илҳом бахш этди, социализм қурилишини, халқаро ишчилар синфининг, мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларининг, барча демократик кучларнинг курашини жаҳон революцион жараёни билан бирлаштирди. Мана шу қудратли шамолнинг кучи билан шармандали мустамлакачилик системаси барбод бўлди, империалистик ҳукмронлик доираси тораймоқда. Тобора кўпроқ ёш мустақил давлатлар социалистик йўлни танлаб олмоқда. Биринчи зафарли пролетар революцияси таъсирида вужудга келган коммунистик партиялар энди деярли ҳамма мамлакатларда иш кўрмоқда, коммунистик ҳаракат бутун жаҳон миқёсида ривожланиб бормоқда.

Октябрь революцияси янги тузумнинг ўзгартирувчилик моҳиятини зўр куч билан намойиш этиб, социализм — социал адолат ва эркинлик, меҳнат ва тинчлик эканини кўрсатди.

Партиямиз ўзининг XXIII, XXIV ва XXV съездларида белгилаб берган ҳозирги сиёсий йўл Октябрь ишининг изчил давоми, ижодий ривожидир. Бу йўл — совет жамиятини ҳар томонлама ривожлантириш, уни коммунизм сари муттасил олға силжитиш, қардош социалистик давлатларнинг бирлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлаш йўлидир. Бу йўл — озодликка эришган мамлакатлар билан, тараққиёт ва демократиянинг барча кучлари билан дўстлик ва жипсликни мустаҳкамлаш, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва халқаро хавфсизликни таъминлаш йўлидир.

Партиянинг ички ва ташқи сиёсатини ишлаб чиқишга, илмий коммунизм назарияси ва практикасига ўртоқ Л. И. Брежнев бебаҳо ҳисса қўшмоқда. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).** Леонид Ильич 15 йилдан бери КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари лавозимида самарали ишлаб келмоқда. Совет халқи, бутун тараққийпарвар инсоният ўртоқ Л. И. Брежнев сиймосида букилмас марксчи-ленинчини, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг буюк арбобини, тинчлик учун, коммунизм идеалларининг тантанаси учун оташин курашчини кўриб турибдилар. **(Давомли қарсаклар).** Ҳозирги давр-нинг буюк зафарлари, чунончи мамлакатимизнинг ривожланган социализм марраларига чиқиб олганлиги, СССРнинг янги Конституцияси ишлаб чиқилганлиги, жаҳон майдонида социалистик ҳамдўстликнинг позициялари мустаҳкамланганлиги, халқаро кескинликни юмшатишга ўтилганлиги Леонид Ильичнинг партия ва давлат бошлиғи лавозимидаги ғоявий-назарий, сиёсий ва ташкилотчилик фаолияти билан боғланган.

Инсоният тараққиётининг Октябрь революцияси очиб берган йўли тўғри эканини ҳаётнинг ўзи тасдиқлади. Тўғри йўл эса, халқларнинг манфаатлари ва муддаоларига мос келадиган йўл эса енгилмасдир! **(Давомли қарсаклар).**

17-йил революцион жанглари қаҳрамонлари ишининг бевосита ворислари ва давомчилари бўлмиш совет кишилари тўла асос билан айта оладиларки, илғор инсоният Октябрнинг сўнмас йўлчи юлдузи остида ижод қилиб курашмоқда! **(Қарсаклар).**

I. Халқ бахт-саодати, ҳамманинг ва ҳар бир кишининг манфаатлари йўлида

Ўртоқлар! Халқимиз чиндан ҳам улуғвор зафарларга эришди. Бу зафарларни яққолроқ тасаввур этмоқ учун бизнинг ҳозирги замон чўққилари сари ҳаракатимиз бошланган илк нуқтани эслаш фойдалидир.

В. И. Ленин 1918 йил 24 январь куни Советларнинг III Бутунроссия съездида Халқ Комиссарлари Советининг «Совет ҳокимияти тузилган вақтдан бери ўтган 2 ою ва 15 кун ичида қилган ишлари» тўғрисида доклад қилди.

Бу суронли, ўзгариш даври эди. Тилка-пора бўлган мамлакатни империалистик қирғинчиликдан тезроқ олиб чиқиш, уни очликдан ва вайронгарчиликдан қутқариш, сиёсий ҳокимиятдан маҳрум бўлган эксплуататорларнинг қаршилигини янчиб ташлаш лозим эди.

Революциянинг бош вазифалари — Совет давлатини қуриш, социалистик экономика ва маданиятни бунёд этиш, янги ижтимоий алоқаларнинг жуда мураккаб тармоғини ишлаб чиқиш, онгли меҳнат интизомини қарор топтириш вазифалари кўндаланг бўлиб турар эди. Мана шуларнинг ҳаммаси, деб таъкидлади Ленин, «Тарихда рўй бермаган янги бир ишдир, буни китобларда учратиб бўлмайди».

В. И. Ленин омманинг дилига ҳар қандай вазифаларни ҳал этишга қодирлик ишончини бахш этди. У гўё ишчи билан деҳқон давлатни идора қила олмайди, янги ижтимоий укладни яратишга қобил эмас, деган қабиҳ буржуача хурофотни таг-туги билан қўпориб ташлашда меҳнаткашларга ёрдам бериш зарурлигини айтди.

Совет ҳокимиятининг ғалабасига шу билан эришилмоқдаки, деб таълим берди революция йўлбошчиси, «Совет ҳокимияти энг дастлабки вақтдан бошлабоқ изчиллик билан, қатъий суратда оммага таяниб, жамиятнинг энг мазлум, эзилган қатламларини жонли ҳаётга уйғотиб, социалистик ижодиётга тортишни ўзининг вазифаси деб билиб, социализмнинг азалий орзуларини рўёбга чиқара бошлади».

Биз ҳаққоний ифтихор билан айта оламизки, социализмнинг азалий орзулари бизнинг буюк мамлакатимизда рўёбга чиқди. Социализм илмий ғоядан амалий воқеликка айланди. Октябрь Ватани реал социализмнинг биринчи мамлакати бўлиб қолганлигидан бахтиёрмиз! **(Давомли қарсаклар).**

«... Ер юзида шу дамгача бўлиб келган жамиятларнинг бирортаси, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев, — халқ оммаси учун, меҳнаткашлар учун социализм сингари шу қадар кўп манфаат етказмаган ва етказа олмаган! Бизнинг мамлакатимизда адолатли, инсонпарвар ижтимоий система мавжуд. Қудратли индустрия барпо этилди, қишлоқ хўжалиги коллективчилик принципларида қайта қурилди. Социал антогонизмлар ўрнига ўртоқларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам муносабатлари қарор топди.

Социализм меҳнат аҳлини зўр тарихий юксакликка кўтарди, уни жамиятнинг марказий фигурасига айлантирди. Бизда эркин инсоннинг эркин меҳнати чинакам ижтимоий фаолият, шоншараф ва шон-шавкат иши бўлиб қолди. Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, экономика, фан ва маданиятнинг ривожини таъминлаётган ҳамма кишилар социализм мамлакатининг

(Давоми иккинчи бетда).

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ — ТИНЧЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК БАЙРОҒИ

(Боши биринчи бетда).

ҳурматли гражданларидир. Халқ бахт-саодати йўлида виждонан, ҳалол ишловчи ҳар бир кишининг меҳнати — ижтимоий салмоқдор, бунёдкор меҳнатдир.

Халқимиз зўр маданий юксакликка эришди! Советлар мамлакатида мажбурий умумий ўрта таълим амалга оширилмоқда, олий ўқув юртларининг кенг тармоғи ишлаб турибди. Ҳозир бизда олий ва ўрта (тўлиқ ва тўлиқсиз) маълумотли 140 миллионга яқин киши бор. Ҳолбуки, дунёнинг носоциалистик қисмида шу пайтгача ҳам 1 миллиардга яқин киши ўқиш ва ёзишни билмайди.

Ленин ўртага қўйган «Халқ оммаси орасидан раҳбарлар ва ташкилотчилар ажратиш вазифаси» ҳал этилмаганида эди, социализм қуришнинг уддасидан чиқиб бўлмас эди. Халқ оммаси орасидан, станоклар ёнида ва далаларда ишлаб турган кишилар орасидан давлат арбоблари, социалистик индустрия ва қишлоқ хўжалиги ташкилотчилари, ҳарбий бошлиқлар ва саркардалар етишиб чиқди.

Бизнинг давлатимиз — халқ давлатидир ва халқ учун давлатдир. Меҳнаткашлар ўз ҳокимиятини халқ депутатлари Советлари орқали амалга оширадилар, бу Советларга 2 миллион 200 мингдан ортиқ киши сайлаб қўйилган. Бундан ташқари 30 миллиондан зиёд актив Советларнинг кундалик ишида уларга ёрдам бермоқда. Бизнинг ижтимоий-сиёсий турмушимизни социалистик демократия системасида касаба союзлари, комсомол, илмий-техника жамиятлари, ижодий союзлар ўйнаётган муҳим ролсиз тасаввур этиб бўлмайди. СССРнинг янги Конституцияси гражданларнинг давлат ишларидаги, хўжалик ва социал-маданий вазифаларни ҳал этишдаги имкониятларини кенгайтирди.

Ўртоқлар! Неча асрлар эксплуататорлар зулми азобини тортиб келган меҳнаткаш аҳолини шу қадар қисқа давр мобайнида янги турмушга отлантириш намунаси тарихда ҳеч қачон бўлган эмас. СССРдаги бир эмас, ва ҳатто ўн эмас, балки юздан ортиқ миллат ва элат меҳнаткашлари мана шундай юксалишга эришдилар! (Қарсаклар).

Бу фактнинг мағзини чақиб кўринг-а! Капиталистик тузум шароитида ҳатто икки-уч миллат ҳам битта давлат доирасида аҳил келишиб яшай олмайди, чунки ҳукмрон синфлар миллий тенгҳуқуқсизлик сиёсатини ўтказадилар, одамларнинг онгини миллатчилик оғуси билан заҳарлайдилар. Илгари чоризм томонидан эзиб келинган халқлар эса СССР составида улуғ рус халқининг ҳар томонлама ёрдами билан ўзларининг моддий ва маънавий кучларини равнақ топтиришга эришдилар. Барча совет халқлари аҳил оила бўлиб яшамоқдалар, муштарак коммунистик бунёдкорлик иши билан шуғулланмоқдалар! (Қарсаклар).

Октябрь очиб берган тарихий йўлда биз буржуа турмуш тарзига зид бўлган янги, социалистик турмуш тарзини қарор топтирдик. Коллективчилик, социалистик Ватанга оташин муҳаббат, меҳнаткашларнинг интернационал бирдамлиги ғоясига садоқат — революцион курашда, меҳнатда ва Ватан ҳимоясида қарор топган олий фазилатлардир. Бу фазилатлар онгимизнинг таркибий қисми бўлиб қолган, совет халқининг дилига ва қонига сингиб кетган. Совет кишисининг маънавий олий ҳимматлилигини оширувчи, унга эътиқод ва матонат бахш этувчи мана шу фазилатларни бошқа ҳеч қандай нарсага алмаштирмаймиз! Бу, ўртоқлар, тарих қўриғида коммунизм йўлини очиб бораётган янги дунё илк бинокорларининг муқаддас мулкидир! (Давомли қарсаклар).

Партия совет кишисининг манфаатларини социал-иқтисодий сиёсатнинг марказига қўймоқда. Жамиятимиз меҳнат унумдорлигини ошириш вазифасини ҳал этганида ўта фойда кетидан қувишга берилиб, одамларнинг жисмоний ва руҳий зўриқиши билан ҳисоблашмайдиган ва айни вақтда миллион-миллион меҳнаткашларни ишдан маҳрум этадиган капиталистик монополияларнинг методларидан фойдаланиши мумкин эмас ва фойдаланаётгани ҳам йўқ. Илгари ҳам капитализмнинг йўлдоши бўлган оммавий ишсизлик эндиликда, айниқса, кескин тус олди — ривожланган капиталистик мамлакатлардаги тўла ишсизлар кейинги вақтда 15 миллион кишидан камаймаяпти.

Бизнинг мамлакатимизда меҳнат унумдорлигини оширишга асосан ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш орқали эришилмоқда, бу иш инсоний омилни — одамларнинг сиҳат-саломатлиги, иш билан таъминланиши, профессионал тайёргарлик шароитлари ва малакани оширишни ҳисобга олиб ўтказилмоқда. Бундай ёндашиш социализмнинг инсонпарварлик моҳиятига мос бўлиб тушади, социализм шароитида фан-техника революцияси натижалари халқ фаровонлигига, шахсни камол топтириш манфаатларига хизмат қилади.

Совет халқи ўз революцион ғалабалари ва меҳнат зафарларининг самараларини тобора тўла-тўкис сезиб турибди. Халқ фаровонлиги кўтарилди. Аҳоли жон бошига реал даромадлар 1979 йилда 1965 йилги даражадан 1,9 баравар, ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўлов ва имтиёзлар 2,3 баравар кўпаяди. Киши бошига тўғри келадиган даромади ойига 100 сўмдан ошадиган оилалар анча ортди. Озиқ-овқат ва саноат молларини истеъмол қилиш бирмунча кўпайди.

Катта сарф-харажат талаб қилувчи энг жиддий проблемаларнинг бири — уй-жой проблемасини ҳал этишда, айниқса, жозибадор муваффақиятларга эришдик. Кейинги 15 йил ичида 160 миллиондан зиёд киши янги квартираларга кўчиб ўтди ва ўзининг уй-жой шароитларини яхшилаб олди. Шунга қарамай, бизда ҳали ҳам уй-жойга муҳтож кишилар бор. Уй-жой қурилиши бундан буён ҳам кенг кўламда олиб борилади. Партия ҳар бир оиланинг замонавий қулайликлари муҳайё бўлган алоҳида квартирали бўлишига интилмоқда. (Қарсаклар).

Совет жамияти турмушининг қайси соҳасини олиб кўрманг, ҳамма соҳада катта тараққиётга эришилди. Социализм инсонга муносиб турмушни ва шахснинг реал эркинлигини пишиқ-пухта гарантиялаб бериши исбот этилди. Буржуа пропагандаси кўкларга кўтариб мақтайдиган сохта эркинлик ўрнига социализм ҳақиқий эркинликни — зулмнинг ҳамма шаклларидан халос бўлган эркинликни, ялпи саодат тўғрисидаги ғамхўрликдан руҳланган шахснинг ижодий камолотини таъминлайди.

Халқимизнинг турмуш укладини ўзгартириб юборган буюк зафарлар бутун жаҳон реакциясининг ашаддий қаршилиги шароитида амалга оширилди. Биз ички контрреволюция билан империалистик интервенциянинг бирлашган кучларини даф қилишимизга, иқтисодий қамални бартараф этишимизга, урушлар ичида энг оғир урушга — фашизмга қарши урушга бардош беришимизга, «совуқ уруш» йилларидан ўтишимизга тўғри келди. Мана шуларнинг ҳаммаси бизнинг кучларимиз ва ресурсларимизни бунёдкорлик ишига тўла-тўкис бағишлаш имконини бермаганлиги равшан.

Совет халқи ўзининг революцион ғалабаларини ҳамма ва ҳар қандай душманлардан ҳимоя қилиб қола олди. Ҳокимиятни қўлга олган меҳнаткашлар учун ҳар қандай агрессияни қайтаришга қодир бўлган ишончли Қуролли Кучларга эга бўлиш нақадар ҳаётий муҳим эканлигини бизнинг тажрибамиз кўрсатди. (Давомли қарсаклар). Партия билан Совет давлати тинчлик учун тинимсиз курашиб, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини лозим бўлган даражада сақлаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқдалар. Коммунизм ишига астойдил берилган армия ва флот жангчилари ўз ватанпарварлик бурчини чуқур англаб, Улуғ Октябрь ғалабалари посбонлигида сергак турибдилар. Совет Иттифоқининг шавкатли Қуролли Кучларига шон-шарафлар бўлсин! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Ўртоқлар! Партия мамлакатнинг истиқболларини белгилаб берар экан, етук социализм — шу давргача эришилган социал тараққиётнинг энг юксак босқичи эканлигига асосланади. Зотан, энди жамиятимиз улкан иқтисодий ва илмий-техникавий потенциалга эга бўлган бир пайтда биз бутун коммунистик қурилиш жабҳаси бўйлаб янада комил ишонч билан олға бора оламиз. «Ривожланган социализм имкониятларини тўла-тўкис амалга ошириш, мен сизларга айтсам, ҳозирги куннинг энг жозибали иши бўлиб қолди, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев Октябрнинг 60 йиллиги тўғрисидаги докладида.— Ҳозирги кунда тарих зиммамизга юклаган масъулиятнинг меъёри ҳам шу билан белгиланади». (Давомли қарсаклар).

II. Коммунистик қурилишнинг бош жабҳасида

Ўртоқлар! Коммунистик қурилишнинг бош жабҳаси — экономика соҳасида ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширишнинг, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг, иқтисодий ўсиш интенсив омилларидан имкони борича унумли фойдаланишнинг энг асосий вазифалари сабот билан ҳал этилмоқда. Кейинги учта беш йиллик коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этишда муҳим босқич бўлди.

Экономика ривожининг кенг миқёсларига одатланиб қолганимиз учун бизни бирон-бир нарса билан ажаблантириш қийин. Аммо ўн беш йил мобайнида қилинган ишлар ўзининг улуғворлиги билан кишини ҳайратга солади. Халқ хўжалигининг асосий фондлари 1979 йилда 1965 йилга нисбатан бир триллион сўмлик миқдорда кўпайди. Бу ўсиш Совет ҳокимиятининг шундан аввалги ҳамма йиллари мобайнида яратилган асосий фондларнинг қийматидан қарийб икки баравар ортиқдир. 1966—1979 йилларда меҳнат унумдорлигининг ошганлиги 62 миллиондан зиёд кишининг меҳнатини тежаш имконини беради. Шу вақт ичида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 2,6 баравар, фан-техника тараққиётини энг кўп даражада белгилаб берадиган тармоқлар бўлмиш машинасозлик, электр энергетика, химия ва нефть химияси саноатида эса 3,9 баравар кўпаяди. «Б» группа маҳсулоти 2,4 баравар ортади.

Капитал қурилиш кенг кўламда амалга оширилмоқда. Учта беш йиллик мобайнида беш мингтага яқин йирик саноат корхонаси ишга туширилади. Ишлаб турган завод ва фабрикалар реконструкция қилинаётганлиги билан бирга шунча корхонанинг ишга туширилиши аслида мамлакатнинг фан ютуқлари ва илғор инженерлик ечимлари мужассамлаштирилган янги ишлаб чиқариш аппарати барпо этилишини билдиради.

Мамлакатимизда фойдали қазилмаларнинг янги конлари ўзлаштирилмоқда, катта-катта территориал-ишлаб чиқариш комплекслари барпо этилмоқда. Сибирь билан Узоқ Шарқ халқ хўжалигига янада салмоқли ҳисса қўшмоқда. Нефть ва газ конденсати, кўмир, газ қазиб олишни кўпайтиришнинг ҳаммаси ёки деярли ҳаммаси, электр энергия ҳосил қилишнинг анчагина қисми шу регионлар ҳисобига олинмоқда. Улуғ Ломоносовнинг Россиянинг қудрати «Сибирь туфайли орта беради» деган башорати рўёбга чиқмоқда. Байкал-Амур магистрали қуриб битказилгач, Сибирь билан Узоқ Шарқнинг давлатни ривожлантиришдаги аҳамияти янада кўпроқ ортади, бу магистрал янги-янги табиий бойликларни хўжалик оборотига қўшимча равишда тортиш имконини беради, шаҳар ва саноат марказлари пайдо бўлишига олиб келади, Советлар диёрининг мана шу бепоён ўлкаси қиёфасини ўзгартиради.

Мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш иши собитқадамлик билан олиб борилаётганини кўриб турибмиз. Биз мавжуд ишлаб чиқариш потенциалига таяниб бундан буён ҳам социалистик индустрияни узлуксиз ривожлантираверамиз, мамлакат иқтисодий қудратининг негизи бўлмиш оғир саноат қудратини ошира берамиз. Бу эса совет кишиларини янада мукаммал техника билан қуроллантириш, меҳнат унумдорлигини муттасил ошириш, унинг шароитларини яхшилаш ва аҳолига керакли моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини беради.

Ўртоқлар! Партия қишлоқ хўжалигини ҳар томонлама юксалтириш масалаларига доимо катта аҳамият бериб келмоқда. Ҳозирги замон аграр сиёсатига асос солган КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан кейин колхоз ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш соҳасида жуда катта иш қилинди. 1979 йилда қишлоқ хўжалигининг асосий ишлаб чиқариш фондлари 1965 йилги даражадан уч баравар ортади, энергетика қувватлари эса салкам 2,5 баравар кўпайди. Сув хўжалиги ва мелиорация, чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги, микробиология саноати сингари янги тармоқлар барпо этилди. Ноқоратупроқ ўлкани обод қилиш программаси амалга оширилмоқда. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини хўжаликлараро ихтисослаштириш ва аграр-саноат интеграцияси негизида концентрациялаш тобора чуқур ва ҳар томонлама характер касб этмоқда.

Бунинг натижасида колхоз-совхоз ишлаб чиқаришимизнинг имкониятлари нақадар ошганлиги бултур, мамлакатимиз деҳқончилигининг бутун тарихи давомида донли экинлардан 237 миллион тоннадан ошириб энг мўл ҳосил олинган пайтда равшан намоён бўлди. 1976—1979 йилларда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми тўққизинчи беш йиллик даражасига нисбатан 11 миллиард сўмлик миқдорида ёки 10 процент ортади.

Афсуски, бу йилги натижаларга оғир об-ҳаво шароитлари кучли таъсир қилди. Колхозчилар ва совхозларнинг ходимлари табиий офат оқибатларини камайтириш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Шаҳарларнинг меҳнаткашлари, совет жангчилари, студентлар қишлоққа дуруст ёрдам бердилар.

Ватан омборига бир миллиард 250 миллион пуд ғалла тўккан Қозоғистон ғаллакорларининг улкан ғалабасини бугун таъкидламай ўтиб бўлмайди. (Давомли қарсаклар). КПСС Марказий Комитети бу жасоратни юксак баҳолади. (Қарсаклар).

Давлатга 4 миллион тоннадан ортиқ дон сотган оренбургликлар катта ҳисса қўшишди. (Қарсаклар). Дон тайёрлаш планларини Ўзбекистон, Молдавия, Омск, Челябинск, Амур, Хмельницкий, Тернополь областлари ҳамда қурғоқчиликдан зарар кўрмаган бошқа республикалар ва областлар муваффақиятли бажардилар. Олтой, Кубань, Бошқирдистон, Новосибирск области деҳқонлари салмоқли натижаларга эришдилар. (Қарсаклар). Пахтадан дуруст ҳосил олинди — ҳозиргача тайёрлаш пунктларига 7,5 миллион тоннадан кўпроқ пахта топширилди. Картошка, сабзавотнинг асосий турлари ва бошқа маҳсулотлардан ўтган йилга нисбатан кўпроқ ҳосил олинди.

Чорвачиликни ривожлантиришнинг қийин шароитларига қарамай, шу беш йилликнинг тўрт йили якунларига кўра ўртача йиллик ҳисобида гўшт, сут, тухум ва жун етиштириш тўққизинчи беш йиллик даражасидан юқорироқ бўлади.

Ўртоқлар, шу юксак минбарда туриб, партия Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан колхозчи деҳқонларга, ишчилар синфига, зиёлиларга — қишлоқ хўжалигининг ишлари тўғрисида жонкуярлик қилган, ҳосил учун фидокорона курашган ҳамма кишиларга астойдил миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсизлар. (Давомли қарсаклар).

Мамлакат озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик хом ашёси билан тўла-тўкис таъминланиши учун деҳқончилик ва чорвачиликни интенсив ривожлантиришнинг КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми белгилаб берган йўлини партия бундан буён ҳам зўр қатъият ва куч-ғайрат билан ўтказаверишига совет кишиларининг ишончи комил бўлавериши мумкин.

Ўртоқлар! Бизнинг мамлакатимизда партия ўртага қўйган тарихий вазифа — фан-техника революцияси ютуқларини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан узвий равишда бирлаштириш вазифасини ҳал этиш учун кўп иш қилинмоқда. Фан билан ишлаб чиқаришни бирлаштиришнинг социализмга хос шакллари ишлаб чиқилмоқда, фан-техника тараққиётининг тармоқ программалари амалга оширилмоқда. 1966—1979 йилларда 40 мингга яқин номдаги янги машиналар, асбоб-ускуналар, аппаратлар, приборларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва улар кўплаб ишлаб чиқарила бошлади ҳамда эскириб қолган 17 минг турдаги маҳсулотни ишлаб чиқариш тўхтатилди. Совет техникаси тобора мукаммал ва унумли бўлиб қолмоқда.

Бизнинг фанимиз математика ва механика, квант электроникаси, қаттиқ жисмлар физикаси, ядро энергетикаси ва бошқа бир қанча муҳим соҳаларда илғор мавқеларни эгаллаб турибди. Совет космонавтларидан В. А. Ляхов билан В. В. Рюмининнинг бутун дунёни ҳайратга солган ярим йиллик учиши фан, индустрия юксак даражада ривожланганлигининг, олимлар, инженерлар ва ишчилар талантининг мужассам ифодаси бўлди. Бу ажойиб, чинакам қаҳрамонона илмий ва инсоний жасоратдир! (Қарсаклар).

Хўжалик қурилиши соҳасидаги фаолият бизда аввало ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш проблемаларини амалий равишда ҳал этишга қаратилган. Ҳозирги босқичда экономикани ривожлантиришнинг ва халқ фаровонлигини оширишнинг бундан бошқа йўли йўқлигини ҳаммамиз пировардигача тушуниб олишимиз лозим. Бу вазифани бажариш министрдан тортиб ишчигача ҳамманинг муштарак ишидир. Ҳар бир меҳнат коллективи ўз ишининг иқтисодий самарадорлигини оширишда тобора кўпроқ сезиларли натижаларга амалий равишда эришиши керак.

Ўртоқ Л. И. Брежнев самарадорлик ва сифатни ошириш бизнинг энг муҳим вазифамиз эканини қайд этиш билан бирга бу жиддий ишга дабдабабозлик билан юзаки ёндашмаслик кераклиги тўғрисида огоҳлантириб қўйди. «... Лўнда ва аниқ бу формула қуруқ гапга айланиб қолмасин, ўзининг актив, сафарбар қилувчи характеридан маҳрум бўлиб қолмасин, — деб таъкидлади Леонид Ильич, ҳар бир киши бу вазифани амалга ошириш учун ҳамма ишни бажараётганлиги ёки бажармаётганлигини кун сайин, эҳтирос билан текшириб туриши керак».

Саноат маҳсулотининг техникавий савиясини оширишга, уларнинг истеъмол хусусиятларини яхшилашга нисбатан принципиал ва талабчан муносабатда бўлиш керак. Яхши тайёрланган маҳсулот — хом ашё, материал, электр энергиядан оқилона фойдаланиш, меҳнатни фойдали равишда сарфлаш демакдир. Жамиятга, инсонга фақат мана шундай сифатли ишланган буюм керак. Истеъмолчи олишдан воз кечадиган паст сифатли маҳсулот, буюм ва товар ишлаб чиқарилиши иқтисодий зараргина эмас, шу билан бирга маънавий зарар ҳам келтиришини исботлашнинг ҳожати бўлмаса керак.

Халқ бойлиги нақадар кўп бўлмасин, биз бирон-бир исрофгарчиликка йўл қўя олмаслигимизни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Социализм меҳнат билан бино қилинади, меҳнатни юксак қадрлаш ва меҳнат билан яратилган ҳамма нарсаларга нисбатан тежамли бўлиш ўтмиш авлодлардан мерос бўлиб қолган ва табиат бахш этган фазилатдир! (Қарсаклар).

Ижтимоий мулкка, ишлаб чиқариш воситаларига, иш вақтига чинакам хўжайинларча муносабат билан қараш мамлакатнинг хўжайини бўлмиш ҳар бир совет кишисининг ички эҳтиёжи бўлиб қолиши керак. Ишлаб чиқаришда ва маиший хизмат соҳасида содир бўлиб турган камчиликларнинг замирига назар ташланса, уларнинг кўплари хўжасизлик билан, ўзининг бевосита бурчини бажаришга унчалик масъулиятни сезиб қарамаслик билан боғлиқ эканлиги маълум бўлади.

Партия уюшқоқлик ва тартибни ҳар томонлама мустаҳкамлашни, меҳнат, технология, план ва молия интизомига ҳеч оғишмай риоя қилинишини, топширилган иш учун масъулиятни оширишни талаб қилмоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси социалистик хўжалик юритишнинг ҳам, коммунистик тарбиянинг ҳам яхлит вазифасидир, бинобарин, бу вазифани партиявий принципиаллик ва қатъият билан ҳал этмоқ керак.

Ўртоқлар! Экономикани янада муваффақиятли ривожлантириш, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш мақсадида партия Марказий Комитети ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташаббуси билан янги катта тадбирларни белгилади.

Бунда гап, аввало, ёқилғи-энергетика комплексининг қувватларини ошириш, унинг структурасини яхшилаш тўғрисида бормоқда. Ёқилғи қазиб чиқаришни кўпайтиришга атом энергетикасини ва гидроэнергетикани ривожлантиришга асосий эътибор берилмоқда. Экибастуз ва Канск-Ачинск конларининг арзон кўмири негизида иссиқлик электр станциялари қурилиши кенгайтирилади. Марказга ва Уралнинг саноат районларига электр энергия бериш учун ўта юқори кучланишли ноёб электр линиялар қурилиши бошланди. Электр энергия ҳосил қилишнинг одатдан ташқари янги манбалари ва методларини илмий асосда қидириш жадаллик билан давом этмоқда. Ёқилғини, электр ва иссиқлик энергиясини тежаш, маҳсулот ишлаб чиқаришда уларнинг сарф бўлиш салмоғини қисқартириш иши кучайтирилмоқда. Илмий, иқтисодий жиҳатдан асосланган умумдавлат энергетика программаси ишлаб чиқилмоқда. Ундан кўзланган мақсад — энергетикани илдам равишда ривожлантиришни таъминлашдан, халқ хўжалигининг жами техникавий базасини такомиллаштиришдан иборат.

Қора ва рангли металлургия соҳасида ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини анча ошириш, металл маҳсулотларининг илғор ва тежамли турларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш белгиланди. Химия саноати олдида полимер материалларни, химиявий толаларни, юқори сифатли минерал ўғитларни ишлаб чиқаришни кенгайтириш вазифаси турибди. Халқ хўжалигини техника билан қайта қуроллантиришда энг асосий роль ўйновчи машинасозлик янада юксак суръатлар билан ривожлантирилади. Темир йўл транспорти ва бошқа турдаги транспортнинг техникавий базасини мустаҳкамлаш, уларнинг ишини ташкил этишни такомиллаштириш, пассажир ва юк ташишни яхшилаш учун кўп куч-ғайрат сарфланмоқда.

Бошқа проблемалар каби мана шу энг муҳим проблемалар ҳам навбатдаги, ўн биринчи беш йиллик планида ўзининг лозим даражада ифодасини топиши шубҳасиз. Бу янги беш йиллик Ватанимиз ривожидаги янги қадам бўлади.

Ўртоқлар! В. И. Ленин хўжалик юритишни ўрганишни, идора қилишни ўрганишни мамлакат тақдирини ўз қўлига олган меҳнаткашларнинг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблаган эди. Бу соҳада орттирилган тажриба нақадар катта бўлмасин, биз эришилган натижа билан кифоялана олмаймиз. Ҳаёт бир жойда турмайди, у бошқариш фани ва практикасига нисбатан тобора янги-янги талаблар қўяди. Шу боисдан КПСС Марказий Комитетининг «Хўжалик механизмини янада такомиллаштириш ҳамда партия ва давлат органларининг вазифалари тўғрисида»ги қарори ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Планлаштиришни яхшилаш ҳамда хўжалик механизмининг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширишга таъсирини кучайтириш тўғрисида»ги қарори жуда катта аҳамиятга эгадир.

Мазкур ҳужжатларда кўзда тутилган тадбирларнинг амалий равишда юзага чиқарилиши ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, халқ хўжалигида анча салмоқли пировард натижаларга эришишни таъминлаш имконини беради. Бошқарувни такомиллаштиришнинг бутун иши демократик централизмнинг метин принципига асосланади: халқ хўжалигига планли раҳбарлик мустаҳкамланади ва меҳнат коллективларининг ташаббусига янада кенг уфқ очилади.

Ҳозир биз ўнинчи беш йилликнинг якунловчи босқичида турибмиз. Шу беш йилликнинг ўтган йиллари давомида жуда катта иш қилинди. 4 йил ичида саноат маҳсулоти ҳажми тўққизинчи беш йилликнинг шу даврига нисбатан 600 миллиард сўмлик кўпайди. Минглаб меҳнат коллективлари, миллионлаб илғорлар Октябрь байрамини беш йилликнинг тўрт йили топшириқларини бажариб кутиб олдилар. Пойтахтимиз — Москва ва Ленинград меҳнаткашлари умумхалқ социалистик мусобақасининг олдинги сафларида бормоқдалар. Қолоқларсиз ишлаш, «Ишчи эстафетаси», принципи асосида мусобақалашиш, маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системаларини жорий этиш, меҳнатни ташкил қилишнинг шчекиноликлар ва ипатоволиклар методлари, бригада пудрати ва бошқа кўпгина илғор ташаббуслар бутун мамлакатда оммалашмоқда.

Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларига, мамлакатнинг барча меҳнаткашларига шон-шарафлар бўлсин. (Давомли қарсаклар).

Партиянинг иқтисодий сиёсати билан қуролланган совет халқи келгуси йилларда Октябрь мамлакатининг ҳар томонлама тараққий этиши жабҳасида янги-янги муваффақиятларга эришишига шак-шубҳа йўқ. (Қарсаклар).

III. Коммунизм қураётган меҳнаткашлар оммасига бошчилик қилиб

Ўртоқлар! Биз, совет кишилари, дунёни революцион тарзда ўзгартириш тарихий ташаббусини бошлаган буюк партиянинг синовлардан ўтган раҳбарлиги остида ишлаётганлигимиздан фахрланамиз. Бизнинг партиямиз, фақат угина, Ленин ёзганидек, «Бутун халқни социализмга олиб боради, янги тузумни йўналтиради ва ташкил этади, барча меҳнаткашларнинг устози, раҳбари, доҳийси бўла олади».

КПССни характерлайдиган асосий нарса бу — ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар ишига чексиз садоқат, унинг сиёсатининг революцион изчиллиги ва синфий принципиаллигидир. Партия совет халқини Октябрь йўлидан, ижтимоий тараққиётнинг янги юксак босқичлари томон бошлаб бормоқда. КПСС ҳамиша марксизм-ленинизм таълимотига амал қилмоқда, уни ҳозирги воқеликни, барча ички ва халқаро омилларни илмий анализ қилиш асосида ривожлантирмоқда.

Марказий Комитетнинг Октябрь (1964 йил) Пленуми КПСС ҳаётида муҳим босқич бўлди. КПСС сафлари бирлигини мустаҳкамлашда, ҳозирги босқичда партиянинг сиёсатини ишлаб чиқишда, партия ҳаёти ва раҳбарлик принципларининг ленинча нормаларини қарор топтиришда беқиёс роль ўйнади. (Қарсаклар).

Партия халқ орасида жуда катта обрўга эга бўлди. У ижтимоий тараққиётнинг етилган проблемаларини ўз вақтида аниқлаш, уларни ҳал этишнинг йўллари ва методларини кўрсатиш, оммани янги муваффақиятларни қўлга киритишга сафарбар этиш билан ўзининг сиёсий раҳбар ва ташкилотчилик ролини ҳар кун ва ҳар соатда тасдиқламоқда.

КПСС эндиликда жамият ҳаётининг ҳамма томонларига сиёсий, ташкилий ва ғоявий таъсир кўрсатишнинг анча ошган имкониятларига эгадир. Совет халқи жонажон партияга чексиз садоқатини ифодалаб, уни янги кучлар билан мунтазам тўлдириб бормоқда. XXV съезддан сўнг ўтган йилларнинг ўзидагина меҳнаткашларнинг 2 миллион 377 минг энг яхши вакили КПСС сафига кирди.

Бизнинг партиямиз ҳозир 17 миллион коммунистдан иборат бўлиб, улар 400 минг бошланғич партия ташкилотига бирлашган. Бу, ўртоқлар, чинакам буюк ижодий кучдир! Партия сиёсатининг якдиллик билан умумхалқ томонидан қўллаб-қувватланиши эса бу кучни кўп карра ошириб юборади. Ленин партияси ва совет халқи ўзининг бузилмас бирлиги билан жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик ишларни амалга оширишга қодирдир. (Давомли қарсаклар).

Партиямиз унинг ҳамма звенолари фаолияти ҳозирги замон талабларига мумкин қадар тўлароқ жавоб берадиган бўлиши учун мунтазам эътибор бермоқда. КПСС Марказий Комитетининг кейинги пайтларда қабул қилинган қарорларида кўпгина партия комитетлари ва ташкилотларининг иши таҳлил қилинган, уларнинг вазифалари аниқ белгилаб берилган. Партия ташкилотлари барча ташкилотчилик ва сиёсий ишларини яхшилашнинг мустаҳкам негизи партия ҳаётининг ленинча нормаларига изчиллик билан риоя қилиш, партия ички демократиясини, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, раҳбарлик услубини такомиллаштириш эканлигини Марказий Комитет таъкидламоқда.

Ҳозир бошланғич партия ташкилотларининг навбатдаги ҳисобот ва сайловлари ўтмоқда. Коммунистлар партия ташкилотлари ва уларнинг раҳбар органларининг КПСС XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг коммунистик қурилиш проблемалари бўйича кўрсатмаларини бажариш соҳасидаги фаолиятини чуқур ва ҳар томонлама муҳокама қилмоқдалар. Бу муҳим сиёсий кампания бутун партия ишини яхшилашга, меҳнаткашларни беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун сафарбар этишга хизмат қилишига шубҳа йўқ.

Меҳнат коллективлари жипслиги ва уюшқоқлигининг ўсиши ҳисобот ва сайловларнинг натижаси бўлмоғи керак. Партия ташкилотлари касаба союз ва комсомол ташкилотларига таяниб, маъмурият фаолиятини контрол қилиш ҳуқуқидан кенг фойдаланиб, хўжалик фаолиятини ҳар томонлама яхшилашга, партия ва давлат директиваларининг сўзсиз ва аниқ бажарилишига, совет қонунларига риоя қилинишига эришишга даъват этилганлар.

Кўп нарса, жуда кўп нарса ҳар бир партия аъзосига, унинг ҳаётда тутган позициясига ва хулқига боғлиқдир. Бундан буён ҳам коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш лозим. Бу ишда коммунистнинг қандай меҳнат қилаётганлиги, партия ва давлат қарорларини қандай амалга ошираётганлиги ҳам, турмушда ўзини қандай тутаётганлиги ҳам — ҳамма-ҳаммаси муҳимдир. Бугунги кунда ҳамиша бўлгани каби партия аъзоси ҳар соҳада илғор позицияда туриши, чинакам сиёсий жангчи бўлиши керак! У ўзига нисбатан нақадар талабчан бўлса, ўз хатти-ҳаракатларини партиявий виждон мезонида аниқ ўлчаб кўрса, партия сафлари шу қадар жанговар, уларнинг оммага таъсири шу қадар кучли бўлади! (Қарсаклар).

Ўртоқлар! Етук социализм босқичида ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлилари, жисмоний ва ақлий меҳнат ходимлари — мамлакатимиздаги барча меҳнаткашлар бузилмас иттифоқи янада мустаҳкам бўлиб қолди.

Бу социал бирликда кенг сиёсий ва маданий дунёқарашга, юксак профессионал тайёргарликка эга бўлган қаҳрамон ишчилар синфи етакчи ўринни эгаллаб турибди. Бугунги кунда унинг сафларида 77 миллиондан ортиқ киши бор. Бу саф маълумотли кишилар билан тўлиб бормоқда. Фан-техника тараққиётини тезлаштиришда, совет жамиятининг моддий ва маънавий потенциалини оширишда ишчилар синфининг ижодий имкониятлари ва роли ўсиб бормоқда. Ишчилар синфининг юксалиши барча меҳнаткашларнинг, бутун халқнинг юксалиши эканлиги реал социализм тажрибасида исботланган!

Партиянинг аграр сиёсатини амалга ошириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини индустриал негизга кўчириш давомида қишлоқ меҳнаткашларининг маданий-техник савияси ошди. Ҳозирги қишлоққа янги техникани биладиган, профессионал билимларини муттасил бойитиб борадиган катта ижтимоий манфаатлар билан яшаётган ходимлар хосдир.

Коммунистик қурилиш кўламлари ўсиши билан зиёлилар сони, моддий ишлаб чиқариш ва маънавий ҳаётга уларнинг улуши ортиб бормоқда. Илмий билиш уфқларининг кенгайганлиги, фан-техника революциясини ривожлантиришдаги актив роли, салмоқли маданий бойликлар яратганлиги, болаларни тарбиялаш ва халқ саломатлигини сақлаш соҳасида олижаноб меҳнати — совет зиёлилари ана шу ишлари билан ҳақли равишда фахрланадилар.

Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва зиёлиларнинг мустаҳкам иттифоқи меҳнат ва билимнинг бирлашган қудратини вужудга келтирадики, бу қудрат коммунизм ишини олға силжитмоқда. (Қарсаклар).

Революцион ишларимизга якун ясаб, эртанги кунга назар ташлар эканмиз, жанговар комсомол, шонли ёшларимиз тўғрисида илиқ сўзлар айтмай бўлмайди. Ёшлар ўнинчи беш йилликнинг зарбдор қурилишларида, заводларда ва колхозларда, фан ва маданиятда, ўқиш ва ҳарбий хизматда ташаббусини, билимини, ўзининг ижтимоий бурчига масъулиятли муносабатини кўрсатмоқда. Ёшларимиз Октябрь байроғини бундан буён ҳам юксак кўтариб боришларига партия ва халқнинг ишончи комилдир! (Қарсаклар).

Ёш авлодни тарбиялаш — бутун халқ ишидир. Бу ишга оиланинг куч-ғайрати ҳам, мактаб ва жамоатчиликнинг куч-ғайрати ҳам қўшилмоғи лозим. Биз Халқаро болалар йилини нишонлар эканмиз, мамлакатимизда болалар ва ўсмирлар учун ажойиб шароитлар яратиб берилган, деб тўла ҳуқуқ билан айта оламиз.

Бизда Октябрнинг хотин-қизларни озод қилишдек олижаноб мақсади ҳам муваффақиятли амалга оширилган. Совет хотин-қизлари ривожланган социализм жамиятининг тўла ҳуқуқли ва актив гражданларидир. Она, меҳнаткаш, давлат ва жамоат арбоби бўлган совет хотин-қизларининг умумхалқ ишига ҳиссаси улкан ва олижанобдир, ўртоқлар! (Қарсаклар).

Мамлакат келажаги учун умумий масъулиятимиз зиммамизга оилани мустаҳкамлашни, оналик обрўсини оширишни, болаларнинг қандай одам бўлишлари учун ота-оналарга нисбатан талабчанликни оширишни юклайди. Болалар эса улуғ мамлакатимизга муносиб чинакам граждан бўлиб етишишлари керак.

Жамият ҳам, оила ҳам ўсиб келаётган авлодни ёт хулқ-атвор ва таъсирдан сақламоғи лозим. Бизнинг социал ва маънавий бойликларимизни қоралашга, индивидуализм ва сиёсий бефарқлик психологиясини ўтказишга уринаётган буржуазия пропагандасига кескин зарба бермоқ керак. Ижтимоий ҳаёт ва турмушнинг ҳамма соҳаларида социалистик принципларни, коммунистик ахлоқни янада активроқ қарор топтириш лозим. Салбий ҳодисаларга, социалистик турмуш қоидаларини ва совет қонунларини бузишга қарши қатъий кураш олиб бориш талаб қилинади.

Партия қонунларга сўзсиз риоя қилишга эътиборни кучайтирар экан, мустаҳкам ҳуқуқ-тартиботсиз социалистик турмуш тарзи ҳам, социалистик демократия ҳам бўлмаслигига асосланади.

(Давоми учинчи бетда).

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ — ТИНЧЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК БАЙРОҒИ

(Боши 1- ва 2-бетларда).

Қонунчиликни ва жамоат тартибини мустаҳкамлаш учун қонун кучидан ҳам, шунингдек, жамоатчилик обрў-эътиборидан ҳам активроқ фойдаланиш зарур.

Совет кишиларининг юксак маънавий-сиёсий фазилатлари ҳаёт тарзимиз, Ленин партиясининг йўналтирувчи таъсири остида шаклланади. Яқинда бўлиб ўтган Бутуниттифоқ идеология кенгаши партия ташкилотларини, барча кадрларимизни КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини изчиллик билан амалга ошириш вазифасини қўйди. Совет кишилари, ҳар бир янги авлод ижтимоий тараққиётнинг қонунлари ва истиқболлари тўғрисидаги тўлиқ билимлар системаси бўлган марксча-ленинча назария асосларини эгаллашлари лозим. Ҳаёт, амалиёт ўртага қўяётган талаблар даражасида бўлиш учун Маркс, Энгельс, Ленин асарларини, партия съездлари, Марказий Комитет Пленумлари ҳужжатларини, ўртоқ Л. И. Брежнев асарларини, унинг «Кичик ер», «Тикланиш», «Қўриқ» китобларини чуқур ўрганиш муҳимдир. **(Давомли қарсаклар).**

Ҳамиша барҳаёт марксча-ленинча таълимотга асосланган социалистик идеология — бу чинакам инсонпарварлик, меҳнаткаш инсонга ишонч, тарихни яратувчи халқ оммасининг бунёдкорлик кучига ишонч идеологиясидир. Марксизм-ленинизм ғоялари билан қуролланган бизлар ҳар қандай вазифани ҳал этамиз, ҳар қандай ғовларни енгамиз, коммунизм қурамиз. **(Давомли қарсаклар).**

IV. Мустаҳкам тинчлик учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун

Ўртоқлар! Сулҳ тўғрисидаги машҳур Декрет эълон қилиниши биланоқ В. И. Ленин «Биз урушга қарши кескин кураш олиб боришга киришдик... Бу кураш қийин курашдир», деган эди. «Лекин буржуазиянинг бизга қарши, бизнинг сулҳга эришиш йўлидаги ҳаракатимизга қарши кўрсатаётган йиртқичларча ғазаби, — деб таъкидлади Ленин, — бизни тўхтата олмайди». Мана, олтмиш йилдан ошдики, Ленин васиятларига садоқатли партиямиз билан Совет давлатимиз тинчлик учун изчиллик билан курашиб келмоқдалар. Октябрь Ватани тинчлик ва социал тараққиёт таянчи бўлишдек ўзининг буюк вазифасини шараф билан бажармоқда. **(Давомли қарсаклар).**

Совет Иттифоқи, қардош социалистик мамлакатлар термоядро уруши хавфи орқага сурилишида, қуролланиш пойгасини тўхтатиш вазифаси биринчи ўринга чиқариб қўйилишида ҳал қилувчи хизмат қилдилар. Ленинча тинч-тотув яшаш принципи халқаро муносабатларнинг нормаси тариқасида қарор топганлиги тарихий аҳамиятга молик ютуқ бўлди. Совет Иттифоқининг АҚШ, Франция, ГФР билан, бошқа мамлакатлар билан тузган икки томонлама битимлари турли социал тузумдаги давлатлар ўртасида барқарор алоқаларнинг халқаро ҳуқуқий негизини ташкил этади. Одамлар Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш, давлатлар ўртасида ҳар томонлама муносабатларни ривожлантиришдек буюк муддао билан яшамоқдалар. Умумевропа кенгашининг Якунловчи акти бунга кўмак беради.

Ўтган йил мобайнида бизнинг кўпгина давлатлар билан муносабатларимиз янада ривож топди. СССРнинг Финляндия, Ҳиндистон билан, Ўрта ва Яқин Шарқдаги ҳамда Африкадаги бир қанча давлатлар билан тинч ҳамкорлиги чинакам яхши қўшничиликнинг соз намунасидир. Бизнинг Греция ва Туркия билан муносабатларимиз сезиларли равишда яхшиланди. Ҳамма қитъалардаги кўпчилик мамлакатлар билан хилма-хил алоқаларимиз мустаҳкамланмоқда.

СССР билан АҚШ ўртасида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш (СҚЧ-2) тўғрисидаги шартнома имзоланишини тинчликсевар жамоатчилик, кўпгина давлатларнинг раҳбарлари зўр аҳамиятга молик ҳужжат деб маъқулладилар ва унинг тезроқ кучга киритилишини талаб қилмоқдалар. БМТ Бош Ассамблеясида Совет Иттифоқининг халқаро муносабатларда гегемончилик сиёсатига йўл қўймаслик тўғрисидаги таклифи кенг миқёсда қўллаб-қувватлаб кутиб олинди. Гегемончиликка қарши кураш — кескинликни юмшатишнинг, жаҳон сиёсатида демократик принципларни қарор топтиришнинг, кичик мамлакатлар ва халқлар ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг муҳим йўналишидир.

Совет Иттифоқининг тинчлик ишига астойдил садоқати, унинг инсоният келажаги тўғрисидаги ғоят чуқур ғамхўрлиги КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Берлиндаги нутқида баён этилган янги совет ташаббусларида ўзининг яққол ифодасини топди. Бу ташаббуслар — ер юзидаги кишилар ташвиш ва даҳшат нималигини билмасликлари, ниҳоят, тинч яшаш учун гарантияланган ҳуқуқни қўлга киритишлари йўлида нақадар зўр масъулият билан қандай қилиб ҳаракат қилиш лозимлигининг илҳомбахш намунасидир. **(Давомли қарсаклар).**

Совет Иттифоқининг янги ташаббуслари тинчлик ва қуролсизланиш масалалари юзасидан илгари ўзимиз ўртага қўйган таклифларнинг кенг комплекси сингари иккинчи томоннинг нияти холис бўлган тақдирда халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини ишонч билан олға силжитиш мумкинлигини кўрсатиб турибди. Бироқ, агрессив империалистик доиралар ва улар билан бирикиб олган кучлар бунга қаршилик қилмоқдалар. НАТО стратеглари қуролланиш пойгасига қайсарлик билан қамчи урмоқдалар, кучларнинг вужудга келган тахминий мувозанатини бузишга, томонларнинг теппа-тенг хавфсизлиги принципига путур етказишга ва ўзлари учун ҳарбий устунликни таъминлаб олишга, давлатлараро муносабатларда зўравонлик позициясида туриб ҳаракат қилиш йўлини тутишга уринмоқдалар.

Ғарбий Европанинг бир қанча мамлакатлари территориясида Американинг янги типдаги ракета-ядро қуролини жойлаштириш планлари айниқса хатарлидир. Бу планларнинг амалга оширилиши Европа қитъасида ядро қуроли қўлланиладиган ҳарбий можаро хавфини жуда кучайтирган бўлур эди. Мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликка муҳтож бўлган Европа халқларининг ҳаётий манфаатларига бундай истиқбол қанчалик зид бўлиб тушишини гапирмаса ҳам бўлади!

Ғарб давлатларининг раҳбарлари ўзларининг хатарли режаларини оқлаш учун гўё Совет Иттифоқи кейинги йилларда ўзининг Европадаги қурол-яроғларини анча кўпайтирди, деган гапни айтмоқдалар. Мана шундай тутуруқсиз «важ»нинг нақадар бемаъни эканлигини ўртоқ Л. И. Брежнев фош қилиб ташлади. Совет Иттифоқи ўз Қуролли Кучлари сафига биронта солдат, биронта танк, биронта ракета қўшмаган бир пайтда, Ғарб матбуотининг хабарларига кўра, Европада АҚШ ихтиёридаги ядро зарядлари сони 1970 йилдан буён тахминан икки баравар кўпайди. 1977 йилда НАТОга аъзо бўлган Европа мамлакатлари территориясига Американинг салкам 18 минг, 1978 йилда яна 17 минг солдати келтирилди.

Атлантика блоки сиёсатдонлари риёкорлик қилиб, биз совет таклифларининг ижобий маъносини инкор қилмаймиз, деб айтмоқдалар. Улар бундан кўра ҳам кўпроқ нарсани кутганмишлар. Хўш, нега энди уларнинг ўзлари бунга жавобан реал қадам қўймайдилар — деб сўраш ўринлидир.

Варшава Шартномаси давлатларининг парламентлари ўз мурожаатномасида НАТО давлатларининг парламентларини Ғарбий Европада Американинг ядро қуроли янги системаларини жойлаштириш ёки жойлаштирмаслик тўғрисидаги масала юзасидан қарор қабул қилишга бутун масъулиятни сезиб ёндашишга чақирдилар. Қитъа мамлакатларининг парламентлари, сиёсий партиялари ва жамоат ташкилотлари қуролланиш пойгасининг янги даврасини бошланишига йўл қўймаслик ҳамда Европада ва бошқа қитъаларда тинчликни мустаҳкамлаш учун ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма чораларни кўришларига халқлар умид қиладилар **(Қарсаклар).**

Бизнинг қитъамиз икки йўлдан бирини: ё тинч-тотув яшаш ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик йўлини ёки ҳарбий харажатларнинг янги юкини ўз зиммасига олиш, қуролланиш пойгасида янги қадам қўйиш йўлини танлаб олиши керак. Кейинги йўл танлаб олинадиган бўлса, биз зарур қарорларга келишимиз шубҳасиз, чунки халқимизнинг хавфсизлиги биз учун муқаддасдир, биз ҳеч кимнинг халқимизнинг хавфсизлигига тажовуз қилишига йўл қўймаймиз. **(Гулдурос қарсаклар).**

Ўртоқлар! Октябрь революцияси ва ундан кейин рўй берган бошқа зафарли социалистик революцияларнинг самараси бўлмиш реал социализм урушларсиз дунё учун, инсон бахт-саодати йўлидаги бунёдкорлик дунёси учун курашда тобора таъсирчан куч бўлиб қолмоқда. Қардош мамлакатлар келишиб олинган муштарак позицияларда туриб бирдамлик билан ҳаракат қилиш орқали халқаро сиёсий иқлимни тубдан соғломлаштиришга интилмоқдалар.

Ҳар томонлама ҳамкорликни чуқурлаштириш ҳар бир социалистик мамлакат ва бутун ҳамдўстлик равнақ топишининг зарур шарти эканини неча ўн йиллик тажрибадан биламиз. Тўла тенг ҳуқуқлилик ва суверенитетни ҳурматлаш, ихтиёрий жипслашиш, жаҳон майдонида мустаҳкам баҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилиш, ўзаро манфаатли ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам — социалистик халқаро муносабатларнинг таркибий қисмларидир. Бу қисмлар қардош мамлакатларнинг икки томонлама алоқаларида ҳам, уларнинг коллектив ташкилотлари — Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ва Варшава Шартномасининг фаолиятида ҳам мужассамлашиб турибди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг қардош партиялар ва давлатлар раҳбарлари билан Қримдаги учрашувлари ва суҳбатлари социалистик интернационализм принциплари асосидаги ҳамдўстлигимизни мустаҳкамлашдан иборат бирдан-бир муддао руҳи билан суғорилган. ГДР 30 йиллиги байрамида қатнашган Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясининг визити партияларимиз ва давлатларимиз ўртасидаги ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш соҳасида ҳам, шунингдек тинчлик ва халқаро хавфсизликнинг энг зарур манфаатлари нуқтаи назаридан ҳам буюк аҳамиятга молик воқеага айланди.

«Совет ҳарбий хавфи» бор, деган бўхтон уйдирмага қақшатғич зарба берилди. Монополиялар мана шу ёвуз уйдирма ёрдамида «психология уруши» муҳитини вужудга келтиришга, ҳарбий маблағларни кўпайтиришга, ҳарбий ишлаб чиқаришни кенгайтиришга, миллиард-миллиард фойда ундириб олишга интилмоқдалар. Пекинлик сиёсатдонлар ҳам шу уйдирмани тарқатишга уринмоқдалар. Бу уйдирма уларга НАТО аслаҳахоналарига қўл чўзиш учун, ўзларининг гегемончилик-босқинчилик мақсадларини ниқоблаш учун, империалистик реакция билан бирикиб олиш учун керак бўлиб қолган.

Империализм идеологлари ва сиёсатдонлари Хитойни милитарлаштиришни рағбатлантириб, Пекиннинг суверен давлатларни «жазолаш» йўлидаги уринишларини оқлаб, гўё социализм замирида халқаро можаролар уруғи яширениб ётибди, деб даъво қилаётганликлари эътиборни ўзига тортади. Мана шундай ёвуз туҳматдан ҳам ортиқ бемаънилик бўлмайди!.

Янги тузумнинг ўз моҳиятидан келиб чиқадиган социалистик ташқи сиёсат халқларнинг тинчлиги ва қардошлиги сиёсати, тенг ҳуқуқли ҳамкорлик сиёсати бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва келгусида ҳам шундай бўлиб қолади. Айни социализм принципларидан чекиниш, шовинизм ва босқинчилик позицияларига ўтиб олиш бошқа халқларга душманлик ва агрессия манбаидир. Бундай қилмишлар учун социализм мутлақо жавобгар эмаслиги ўз-ўзидан равшан.

Қардош социалистик мамлакатларнинг халқлари, коммунистик ва ишчи партиялар Пекиннинг Вьетнам Социалистик Республикасига бостириб киришни «такрорлаш» билан хавф солаётганлигини, Хитой гегемончиларининг Лаос ва Кампучия ички ишларига қўпол равишда аралашаётганликларини кескин қораламоқдалар. Бундай ҳаракатлар социалистик сиёсатга зид бўлибгина қолмасдан, БМТ Уставига, халқаро ҳуқуқнинг энг оддий нормаларига ҳам зиддир. Шу билан бирга бундай ҳаракатлар маочилар ўз бетларига тутиб олган «гегемончиликка қарши курашчилар» ниқобини олиб ташлайди ва уларнинг ҳақиқий гегемончилик башарасини очиб қўяди. Совет халқи Вьетнам, Лаос ва Кампучия халқларига хайрихоҳ ва мададкор бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Империалистик зўравонлик ва гегемончилик сиёсатини рад қилаётган ҳамма кишилар улар билан ҳамдамдирлар.

Бизнинг ХХРга нисбатан сиёсатимиз принципиал ва изчилдир. Биз Совет — Хитой муносабатлари яхшиланиши, яхши қўшничилик қайта тикланиши ва ўзаро манфаатли алоқалар ривожлантирилиши тарафдоримиз, аммо бу иш бошқа мамлакатларнинг ҳисобига қилинмаслиги шарт. Кейинги ўн беш йил мобайнида Совет Иттифоқи давлатлараро муносабатларни яхшилаш мақсадида неча марталаб амалий таклифларни ўртага қўйди. Москвада Совет — Хитой музокаралари давом этмоқда. Бу музокараларнинг натижалари Хитой томонининг икки томонлама муносабат проблемаларига нақадар ижобий тарзда ёндашишига боғлиқ бўлади.

Ўртоқлар! Биз шуни мамнуният билан қайд этамизки, Совет Иттифоқининг ёш давлатлар билан алоқалари кенгаймоқда. Халқлар ўзларининг мустақиллик ва озодлик йўлидаги курашида Октябрь Ватани, социалистик ҳамдўстлик томонидан доимий равишда берилаётган мадад учун катта миннатдорчилик изҳор этмоқдалар. Бизнинг халқимиз чинакам озодлик, революцион ҳаракатларнинг ҳаммаси билан доимо бирдам бўлиб келди.

Кейинги йилларда Ангола ва Эфиопия, Афғонистон, Никарагуа, Гренада халқлари империалистик ҳукмронлик занжирларини парчалаб ташлаб, мустақил ривожланиш йўлига чиққанликларига совет кишилари қувонадилар. Қудратли оммавий ғалаёнлар Эрондаги империалистпараст шоҳ режимини супуриб ташлади. Жанубий Африкадаги зулмкор ирқчи режимлар чок-чокидан сўкилмоқда.

Аммо ҳозир ҳам империализм ҳар қандай фурсатдан фойдаланиб, ҳарбий куч, иқтисодий қамал ёрдамида, соткинларни юбориш, миллатлараро адоват чиқариш орқали, янги мустамлакачиликнинг маккорона методларини ишга солиб, миллий озодлик ҳаракатларини бўғиб ташлашга уринмоқда. Империализм Яқин Шарқдаги аҳвол одилона бартараф этилишига тўсқинлик қилмоқда, фаластинлик араб халқи империализмнинг айби билан қувғунликда ёки босқинчиларнинг зулми остида яшаб келмоқда, Ливанда қон тўкилмоқда.

Шу сабабли жаҳон халқлари империалистларнинг кирдикорларига нисбатан юксак даражада хушёр бўлиб турибдилар, ўз мустақилликларига, ўз ички тузилиши масалаларини мустақил ҳал этишдан иборат суверен ҳуқуқларига қилинаётган ҳамлаларга кескин зарба бермоқдалар.

Дарҳақиқат, халқлар ўзларининг душмани киму дўсти ким эканини яхши билиб олдилар. Улар реал социализмни ўзларининг ишончли табиий иттифоқчиси деб билмоқдалар. Блокларга қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг Гаванадаги конференцияси қўшилмаслик ҳаракатининг империализмга қарши прогрессив йўлдан бораётганини тасдиқлади.

Ўртоқлар! Бизнинг партиямиз, бутун халқимиз пролетар, социалистик интернационализм байроғини баланд кўтариб бормоқда. Совет кишилари социализм мамлакатларининг халқларига нисбатан астойдил дўстлик ва қардошлик туйғулари билан яшамоқдалар. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари ўзларини халқаро ишчилар синфининг: дунёни одилона негизларда қайта қуриш учун курашаётган жаҳоншумул меҳнат армиясининг таркибий қисми деб ҳис этадилар.

Халқ оммасининг манфаатлари йўлидаги курашнинг олдинги сафида бораётган коммунистик ва ишчи партиялар ўзларининг социал базасини кенгайтирмоқда, уларнинг ўз мамлакатлари сиёсий турмушидаги салмоғи ошмоқда. КПСС коммунистик ва ишчи партиялар билан қардошлик алоқаларини ривожлантирмоқда, халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлигини марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида мустаҳкамлаш учун актив курашмоқда.

Бизнинг партиямиз социалистик, социал-демократик ва миллий демократик партиялар билан, илғор, тинчликсевар кучлар билан, тинчликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш, миллий озодлик ва социал тараққиёт ишини қадрловчи барча кишилар билан ҳамкорликни ривожлантиришга интилмоқда. **(Қарсаклар).**

Инсониятнинг шитобли ҳаракати социал тузилишнинг олий формаларини — социализм, коммунизмни кўзлайди, — шундай бўлиши ҳам табиий. Октябрь революцияси очиб берган йўлдан ҳозир кўп халқлар бормоқдалар, эртами ё кечми ер юзидаги барча халқлар шу йўлдан борадилар. **(Давомли қарсаклар).**

* * *

Ўртоқлар! Совет халқи Октябрнинг 62 йиллигини В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг яқинлашиб келаётган XXVI съезди арафасида нишонламоқда.

Ватанимиз меҳнаткашлари бу буюк воқеаларни янги шонли ишлар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора кенг авж олдирмоқдалар. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлилари ўзларининг бутун куч-ғайратларини КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга оширишга, 1979 йилни ва умуман ўнинчи беш йилликни муваффақиятли туғаллаб, коммунистик қурилишнинг янги марраларига чиқиб олишга сарфламоқдалар. **(Давомли қарсаклар).**

Ленинизмнинг музаффар байроғи остида, Коммунистик партия, улуғ Ленин ишлари шонли давомчиси — КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги партия Марказий Комитети раҳбарлигида янги ғалабалар сари, олға! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин улуғ совет халқи! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин тинчлик ва коммунизм! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори

АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА АРХИТЕКТУРА СОҲАСИДА 1979 ЙИЛГИ СССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетининг таклифларини кўриб чиқиб, қуйидагиларга 1979 йилги СССР Давлат мукофотларини беришга қарор қилдилар:

1. РСФСРда хизмат кўрсатган рассом Николай Иванович **Андронов**га РСФСРда хизмат кўратган рассом Андрей Владимирович **Васнецов**га — «Известия» газетаси редакциясининг янги биносидаги «Инсон ва матбуот» мозаикаси учун.

2. Иш раҳбарлари — СССР халқ архитектори, архитектура доктори Николай Варфоломеевич **Баранов**га, РСФСРда хизмат кўрсатган архитектор, архитектура доктори Юрий Степанович **Яралов**га, бўлимларнинг авторлари — РСФСРда хизмат кўрсатган архитектор, архитектура кандидати Николай Петрович **Билинкин**га, тарих фанлари доктори Вероника Леонидовна **Воронина**га, архитектура доктори Андрей Владимирович **Иконников**га, архитектура доктори марҳум Петр Николаевич **Максимов**га, архитектура кандидати Владимир Федорович **Маркузон**га, РСФСРда хизмат кўрсатган архитектор, архитектура доктори Оганес Хачатурович **Халпахчьян**га, тарих фанлари доктори Олег Александрович **Швидковский**га — 12 томлик «Умумий архитектура тарихи» учун.

3. Санъатшунослик доктори Илья Самойлович **Зильберштейн**га — «Николай Бестужев декабрист-рассом» китоби (2-нашри) учун.

4. Сценарий автори Анатолий Иванович **Иванов (Блатов)**га, режиссер Владимир Владимирович **Осьминин**га — «Октябрь ва тинчлик қиссаси» телевизион ҳужжатли фильми учун.

5. Сценарий автори Анатолий Степанович **Иванов**га, режиссерлар — РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Владимир Аркадьевич **Краснопольский — Ледов**га, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Валерий Иванович **Усков**га, операторлар — РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Петр Григорьевич **Емельянов**га, Владимир Иванович **Минаев**га, рассом Николай Александрович **Маркин**га, ролларни ижро этувчилар — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Петр Сергеевич **Вельяминов**га, РСФСР халқ артисти Иван Герасимович **Лапиков**га, Владлен Егорович **Бирюков**га, Тамара Васильевна **Дегтярева**га, Николай Николаевич **Иванов**га, Вадим Семенович **Спиридонов**га — «Мангу даъват» кўп серияли телевизион бадиий фильми учун.

6. Хормейстер, Латвия ССР халқ артисти Имант Александрович **Кокарс**га, — «Беверина», «Дзиедонис», «Аве сол» Латвия халқ хорларининг 1974—1977 йиллардаги концерт программалари учун.

7. Ёзувчи Афанасий Лазаревич **Коптелов**га — «Таянч нуқтаси» романи учун.

8. Режиссер Юрий Борисович **Норштейн**га, рассом Франческа Альфредовна **Ярбусова**га, оператор Александр Борисович **Жуковский**га — «Тулки ва қуён», «Қарқара ва турна», «Типратиконча туманда» мультипликацион фильмлари учун (болалар учун яратилган адабиёт ва санъат асарларига бериладиган мукофот).

9. Композитор, Арманистон ССР халқ артисти Эдгар Сергеевич **Оганесян**га — «Давид Сасунский» опера-балети музикаси ва «Ленин партиясига шон-шарафлар» вокаль-симфоник поэмаси учун.

10. Сценарий автори Петр Лукич **Проскурин**га, сценарий автори, режиссер ва ролни ижро этувчи, СССР халқ артисти Евгений Семенович **Матвеев**га, операторлар — марҳум Геннадий Степанович **Цекавой**га, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Виктор Михайлович **Якушев**га, рассом Семен Алексеевич **Валюшка**га, ролларни ижро этувчилар — Ольга Михайловна **Остроумова**га, СССР халқ артисти Юрий Васильевич **Яковлев**га, Украина ССР халқ артисти Валерия Гавриловна **Заклунная**га, РСФСР халқ артисти Зинаида Михайловна **Кириенко**га — «Дунёвий ишқ» ва «Тақдир» кинодилогияси учун.

11. Шоир Роберт Иванович **Рождественский**га — «Шаҳар овози» шеърий китоби ва «Икки юз ўн қадам» поэмаси учун.

12. Режиссёр, Грузия ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Роберт Робертович **Стуруа**га, рассом Георгий Владимирович **Алекси-Месхишвили**га, ролларни ижро этувчилар — Грузия ССР халқ артисти Рамаз Григорьевич **Чхиквадзе**га, Грузия ССРда хизмат кўрсатган артист Иза Шалвовна **Гигошвили**га, Грузия ССР халқ артисти Гурам Георгиевич **Сагарадзе**га, Грузия ССРда хизмат кўрсатган артист Жанри Георгиевич **Лолашвили**га, Грузия ССРда хизмат кўрсатган артист Жемал Ермалаевич **Гаганидзе**га — Ш. Руставели номидаги Грузия Давлат академик театридаги «Кавказнинг муҳофаза чизиғи» спектакли учун.

13. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР халқ рассоми Николай Васильевич **Томский**га — Тошкент шаҳридаги В. И. Ленин монументи ҳайкали учун.

14. Шоир Василий Дмитриевич **Федоров**га — кейинги йиллардаги асарлари (лирик шеърлар ва поэмалар) учун.

15. Композитор, РСФСР халқ артисти Марк Григорьевич **Фрадкин**га — кейинги йиллардаги («Қутқазилган ғалла балладаси», «Ўша йигит учун ҳам», «Крюково қишлоғи яқинида», «Булутлар ортида», «Сени Тундрага олиб кетаман», «Ҳамиша ва яна», «Ваъда» қўшиқлари учун.

16. Режиссер, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, марҳума Лариса Ефимовна **Шепитько**га, оператор марҳум Владимир Иванович **Чухнов**га — сўнгги йилларда яратилган фильмларга режиссерлик қилганлиги ва операторлик ечими учун.

17. Ёзувчи Виктор Борисович **Шкловский**га — «Эйзенштейн» китоби (2-нашри) учун.

18. Украина ССР халқ рассоми Татьяна Ниловна **Яблонская**га — «Зиғирпоя» картинаси учун.

КПСС Марказий Комитетининг Секретари Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. КОСИГИН.

СССР мудофаа министрининг БУЙРУҒИ

1979 ЙИЛ 7 НОЯБРЬ № 275 МОСКВА ШАҲРИ

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Прапоршчик ва мичман ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Совет Қуролли Кучларининг ветеранлари, ўртоқлар!

Бугун совет халқи СССР Қуролли Кучларининг жангчилари, қардош социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари, бутун прогрессив инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллигини тантанали вазиятда байрам қилмоқда.

Бизнинг улуғ Ватанимиз бу шонли санани умумхалқ сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган бир вазиятда нишонламоқда. Совет кишилари КПСС XXV съездининг тарихий қарорларини бажариш йўлида баланд руҳ билан меҳнат қилмоқдалар. Ўнинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширишда янгидан-янги муваффақиятларга эришилди. Халқ турмушининг моддий ва маданий даражаси тинимсиз ўсмоқда.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ривожланиш соҳасида комил ишонч билан олға бормоқда. Қардош давлатларнинг бирлиги ва ҳар томонлама ҳамкорлиги уларнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашда, тинчлик, демократия, социализм учун курашда буюк бунёдкор кучдир.

Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети, ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг олиб бораётган жуда катта ишлари натижасида КПСС XXIV ва XXV съездлари ишлаб чиққан Тинчлик программаси изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Социалистик мамлакатларнинг биргаликда сарфлаган куч-ғайрати натижасида энгликда халқаро муносабатларда ҳукмрон тенденция бўлиб қолган кескинликни юмшатиш сиёсатини ўтказиш соҳасида реал муваффақиятларга эришилди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу йил 6 октябрда Берлинда сўзлаган нутқида илгари сурилган янги совет тинчлик ташаббуслари кескинликни юмшатиш сиёсатини чуқурлаштиришга, халқаро майдонда ижобий ўзгаришларни мустаҳкамлашга қўшилган муҳим ҳисса бўлди. Бу ташаббуслар халқаро кескинликни юмшатишга, ҳарбий кескинликни юмшатишни таъминлашга, давлатлар ва халқлар ўртасида ўзаро ишончни мустаҳкамлашга қаратилгандир. Совет Иттифоқининг янги таклифлари совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари томонидан, қардош социалистик давлатларнинг халқлари, жаҳондаги барча тараққийпарвар кишилар томонидан қизғин маъқулланиб кутиб олинди ва кенг миқёсда қўллаб-қувватланмоқда.

Айни бир вақтда халқаро майдонда империалистик кучлар ва улар билан иноқлашиб олган пекинлик гегемончилар ҳамон иш кўрмоқдалар. Улар «Совет ҳарбий хавфи» деган афсона билан ниқобланиб, қуролланиш пойгасини кучайтириш йўлини ўтказмоқдалар, Американинг ўртача олисликдаги ракета-ядро қуролининг янги турларини Ғарбий Европа территориясига жойлаштириш планларини тузмоқдалар. Яқин Шарқда, Жануби-Шарқий Осиёда вазият ҳамон мураккаб бўлиб қолмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати реакцион кучларнинг кирдикорларини зийраклик билан кузатиб бормоқда, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамламоқда, қўшинларнинг жанговар тайёргарлигини ва флотнинг кучини оширмоқда. СССР Қуролли Кучлари Улуғ Октябрь ғалабаларининг, совет халқи тинч меҳнатининг ишончли посбони, халқаро хавфсизликнинг таянчидир. Совет жангчилари Коммунистик партияга, совет халқига, социалистик Ватанга чексиз садоқат руҳида тарбияланган. Совет жангчилари Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар армияларининг жангчилари билан жанговар ҳамдўстликда бўлиб, ўзининг ватанпарварлик ва интернационал бурчини шараф билан бажаришга ҳамиша тайёрдир.

Армия ва флот жангчилари, ўртоқлар! СССР Қуролли Кучларининг ветеранлари, ўртоқлар!

Сизларни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллиги билан табриклайман. Сиёсий ва ҳарбий тайёргарликда, жанговар тайёрликни оширишда, уюшқоқликни ва уставда белгиланган тартибни мустаҳкамлашда армия ва флот жангчиларига янги-янги муваффақиятлар тилайман. Совет халқи улуғ ғалабаларини, Ватанимизнинг давлат манфаатларини ҳимоя қилиш учун ҳамиша ҳушёр ва тайёр бўлиб турингиз!

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллигини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун, 7 ноябрда маҳаллий вақт билан соат 20 да Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одесса, Новороссийск, Керчь, Тулада, қаҳрамон Брест қалъасида тўплардан ўттиз марта ўқ узиб, салют берилсин.

Яшасин улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин қаҳрамон совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

СССР мудофаа министри,
Совет Иттифоқи Маршали
Д. УСТИНОВ.

ОКТЯБРЬ ИШИ ЯШАМОҚДА ВА МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРМОҚДА

(Боши биринчи бетда).

...Алишер Навоий номли Давлат академик опера ва балет Катта театри байрамона безатилган. Тошкентдаги меҳнат коллективларининг, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг намояндалари, партия ва меҳнат ветеранлари, Совет Армиясининг генераллари ва офицерлари Улуғ Октябрнинг 62 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда қатнашмоқ учун бу ерга келишди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, Т. Н. Осетров, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова йиғилиш президиумига чиқадилар.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. Умаров очди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси узоқ давом этган гулдурос қарсаклар остида фахрий президиумга сайланади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. А. Хўжаев Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

(ЎзТАГ).

В. И. ЛЕНИН ҲАЙКАЛИ ЁНИДА

Умумхалқ байрами арафасида Тошкентдаги В. И. Ленин номли майдонда Улуғ Октябрь ишига, жонажон Коммунистик партия ишига беҳад садоқатнинг, енгилмас Ленин байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб боришга тайёр эканликнинг рамзи бўлмиш гулдасталар Ильич ҳайкали пойига қўйилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий кенгашидан, Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетидан, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетидан, партия ветеранлари, уруш ва меҳнат ветеранларидан гулдасталар қўйилди.

Гулдасталар қўйиш тантанали маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Л. Й. Греков, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондочи генерал-полковник Ю. П. Максимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Р. С. Ашуралиев, М. Д. Мухортов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ФИДОКОРОНА МЕҲНАТ УЧУН МУКОФОТЛАР

Халқ хўжалиги турли тармоқлари намояндаларининг катта бир группаси Улуғ Октябрнинг 62 йиллиги арафасида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига келди. Тантанали вазиятда уларга Ўзбекистон ССРнинг фахрий унвонлари берилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар ва кўкракка тақиладиган тегишли нишонлар, шунингдек республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди. Улар бу мукофотларга шавкатли меҳнатлари учун сазовор бўлишди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. Б. Усмонхўжаев мукофотларни топшириб, ўрнак кўрсатган ўртоқларни мукофот билан, умумхалқ байрами билан самимий табриклади, уларга сиҳат-саломатлик, ишларида янгидан-янги муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТ РАПОРТИ

Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехника корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили планини муддатидан илгари бажардилар.

Шу давр ичида комитет корхоналари ва ташкилотлари республика колхоз ва совхозлари учун 1138,9 миллион сўмлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқарди ҳамда иш бажарди ва хизмат кўрсатди. Тўққизинчи беш йилликнинг шу даврига нисбатан ҳажмнинг ўсиши 152,5 процент бўлди, шу билан бирга ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг 81 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Госкомсельхозтехника корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари қишлоқ хўжалик йилини муносиб якунлаш, пахта ва шоли ҳосилини тезроқ йиғиштириб олиш, келгуси йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни ўтказиш соҳасида қишлоқ меҳнаткашларига иложи борича кўпроқ ёрдам бериш учун ўзларининг бутун кучларини сафарбар этмоқдалар. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ РАССОМИ Қ. ҲАЙДАРОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет тасвирий санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига саксон йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР халқ рассоми Қодир Ҳайдаров Ленин ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль,
1979 йил 6 ноябрь.

ОЛТИН ҚЎЛЛАР ЖАСОРАТИ

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ЮКСАК СУРЪАТ БИЛАН

Ўтган куни республикамиз пахтакорлари давлат хирмонига 41123 тонна «оқ олтин», шу жумладан, 2415 тонна ингичка толали пахта топширдилар. Мавсум бошидан бери топширилган пахта 4 миллион 718 минг 581 тоннани ташкил этди. Унинг 247 минг 183 тоннаси ингичка толали пахтадир.

Ёғингарчиликка қарамай, пахтакорлар ҳосил йиғим-теримини юксак суръатлар билан олиб бормоқдалар.

ПЕШҚАДАМЛАР

Қорақалпоғистоннинг барча районлари, 91 та хўжаликдан 76 таси меҳнаткашлари умумхалқ байрамини муносиб кутиб олишга интилиб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар. 1600 дан зиёд бўлим ва бригада давлатга пахта сотиш топшириғини муваффақиятли ўринлатдилар. Уларнинг 418 таси социалистик мажбуриятни ҳам адо этди.

Октябролди мусобақаси ғолиблари орасида планни 177 процент бажарган Чимбой районидаги «Бўзатов» совхози, ҳар гектар майдондан 60 центнердан ҳосил кўтарган Тўрткўл районидаги «Ленинизм» совхозининг Г. Қурбониёзов бошлиқ бригадаси, машинада 389 тонна пахта терган Элликқалъа районидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхози механик-ҳайдовчиси Режепбой Абдуллаев, қўлда 16,8 тонна пахта терган Амударё районидаги Энгельс номли колхоз аъзоси Гулистон Абатова, Шуманай ва Ленинобод районлари совхозларида 6200 тонна пахта терган Нукус Давлат университети коллективи бор.

ИККИНЧИ ЎРИН

Улуғ Октябрь 62 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра Нукус авиакорхонаси коллективи иккинчи ўринни эгаллади.

СССР Граждан авиацияси министрлиги ва тармоқ ходимлари касаба союзи марказий комитети қорақалпоқ авиаторларининг юқори ҳосил етиштириш учун курашга қўшган ҳиссаларини алоҳида таъкидлаб ўтди. Учувчилар ғўза ва шоли парваришининг турли босқичларида осмондан туриб 604 минг гектар майдонга ишлов бердилар. Бу планда белгиланганидан ва ўтган йилги кўрсаткичдан анча кўпдир.

ҲАШАРЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Оққўрғон районида пахта тераётган шаҳарликлар ўртасидаги мусобақада Тошкент тўқимачилари ғолибликни қўлдан бермай келяптилар. Бу соҳада, айниқса, комсомол-ёшлар ўрнак бўлишяпти. Жумладан, Собир Аҳмедов ҳар куни 145—160 килограмм дур тўкяпти. Гуля Абдуғаффорова ҳам ҳар куни 150 килограммдан пахта териб, ундан орқада қолаётгани йўқ.

Комбинат маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари шу кунларда пахта далаларида жавлон ураётганлар ҳақида катта ғамхўрлик қилишяпти. Уларга байрам совғалари, ҳўл мева жўнатилди. Байрам куни эса «Озод» колхозида комбинат маданият саройи бадиий ҳаваскорларининг катта концерти бўлади.

ЖАНГОВАР МЕҲНАТ БИЛАН

Сурхондарё области пахтакорларида байрам кайфияти. Колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари Улуғ Октябрь 62 йиллигини зарбдор меҳнат билан нишонламоқдалар. Гагарин районидаги «Советобод» совхози механик-ҳайдовчиси, КПСС аъзоси Шарофат Қораева ҳар куни 2,5—3 тонна пахта термоқда. У мавсумда 400 тонна «оқ олтин» йиғиб олишга сўз берган эди. Моҳир механик-ҳайдовчи сўзининг устидан чиқиб, ҳозир қўшимча мажбурият ҳисобига — мавсум охиригача яна 60 тонна пахта териш учун тер тўкмоқда.

СОВХОЗ ҒАЛАБА МАРРАСИДА

Поп районидаги Ленин орденли Ленин номли совхоз коллективи пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш билан Улуғ Октябрь 62 йиллигини кутиб олди. Жами — 5215 тонна пахта биринчи сортга қабул қилинди. Ҳосилнинг 93 проценти машиналар бункеридан тўкилди.

ПАХТА-ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 6 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий тайёрланадиган пахтага нисбатан процент ҳисобида); тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

ҚҚАССР	0,85	107,61	1,05	97,54
БУХОРО	0,18	103,11	0,20	85,40
Қашқадарё	0,42	98,86	0,60	76,06
Тошкент	1,17	94,71	1,25	90,92
Сирдарё	1,06	92,02	0,48	83,97
Сурхондарё	0,69	89,77	0,91	64,07
Жиззах	0,79	82,72	0,58	82,46
Хоразм	1,21	82,17	1,91	75,35
Наманган	0,66	71,42	1,00	69,53
Фарғона	0,82	69,30	1,11	46,96
Андижон	0,82	68,89	1,08	57,54
Самарқанд	0,46	64,74	0,54	46,84
Республика бўйича:	0,73	83,51	0,88	71,96
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	0,85	80,59	0,51	64,28
Қашқадарё	0,63	72,91	0,59	66,10
Бухоро	0,23	72,41	0,38	23,90
Наманган	1,20	53,28	2,86	32,53
Республика бўйича:	0,75	77,24	0,57	61,46

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 6 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
НУКУС	116,04	100,67
ШУМАНАЙ	114,40	94,40
ХЎЖАЙЛИ	114,01	93,10
ҚОРАЎЗАК	111,59	93,59
ЧИМБОЙ	110,24	122,98
ТЎРТКЎЛ	110,18	112,84
ҚЎНҒИРОТ	109,95	89,52
ЭЛЛИКҚАЛЪА	109,72	123,52
ТАХТАКЎПИР	106,22	100,91
ЛЕНИНОБОД	106,00	93,22
БЕРУНИЙ	103,47	105,16
КЕГАЙЛИ	101,70	87,23
АМУДАРЁ	100,13	66,81
БУХОРО ОБЛАСТИ		
РОМИТАН	123,76	100,62
ПЕШКУ	122,16	101,15
ҒИЖДУВОН	110,64	101,39
ОЛОТ	106,55	62,15
ҚИЗИЛТЕПА	103,96	95,19
ҚОРАКЎЛ	103,74	78,21
НАВОИЙ	102,92	69,87
ВОБКЕНТ	102,09	90,12
БУХОРО	100,02	85,96
Шофиркон	87,76	78,83
Свердлов	87,11	88,48
Когон	86,00	75,43
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
БАҲОРИСТОН	119,01	104,91
МУБОРАК	117,69	99,48
ЧИРОҚЧИ	107,16	70,74
ҚАМАШИ	107,06	91,40
ШАҲРИСАБЗ	103,47	40,29
НИШОН	102,65	102,58
ЯККАБОҒ	101,38	60,59
Қарши	99,48	79,17
Ғузор	98,74	42,82
Усмон Юсупов	95,60	90,31
Косон	90,90	72,41
Ульянов	87,74	82,04
Китоб	83,00	56,50
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
БУКА	108,61	101,93
ҒАЛАБА	105,85	100,89
Пискент	92,38	96,91
Бекобод	92,24	85,88
Чиноз	91,79	79,70
Оққўрғон	91,36	91,57
Ўрта Чирчиқ	88,24	83,37
Коммунистик	87,00	80,54
Янгийўл	85,75	81,04
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
ИЛЬИЧ	112,35	110,46
ОҚОЛТИН	111,27	121,36
Комсомол	98,56	88,88
Ховос	95,97	76,84
Боёвут	85,44	63,49
Гулистон	83,30	72,68
Ворошилов	74,65	62,98
Сирдарё	68,79	56,68
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
ЛЕНИН ЙЎЛИ	101,25	100,04
ГАГАРИН	100,90	113,16
Термиз	97,36	58,29
Шеробод	96,18	86,96
Қумқўрғон	92,99	65,99
Шўрчи	82,28	48,34
Денов	81,61	39,13
Сариосиё	81,42	23,77
Жарқўрғон	79,59	30,33
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
ЗОМИН	101,28	63,92
Арнасой	96,82	99,25
Октябрь	93,63	93,98
Дўстлик	89,15	95,55
Мирзачўл	82,81	82,45
Пахтакор	78,48	75,32
Жиззах	54,57	36,72
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Хонқа	91,57	88,16
Хива	88,71	80,65
Урганч	87,04	65,15
Янгиариқ	84,61	83,92
Қўшкўпир	80,74	73,15
Ҳазорасп	80,36	73,86
Боғот	80,35	78,99
Гурлан	76,54	68,68
Шовот	74,15	69,47
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Поп	82,14	78,34
Косонсой	79,42	77,04
Тўрақўрғон	74,63	97,35
Задарё	74,09	79,43
Наманган	68,31	83,37
Чуст	68,23	54,00
Учқўрғон	68,02	70,36
Янгиқўрғон	67,34	44,30
Норин	66,20	56,82
Уйчи	66,01	46,23
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ўзбекистон	83,71	62,41
Ленинград	80,03	37,59
Киров	78,41	48,00
Бағдод	74,80	70,75
Бувайда	73,76	56,75
Фрунзе	73,50	54,88
Қувасой шаҳри	70,83	36,45
Риштон	69,38	45,43
Фарғона	63,45	33,26
Қува	62,48	46,87
Олтиариқ	61,40	21,46
Тошлоқ	59,35	48,55
Охунбобоев	55,17	38,54
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
БЎЗ	100,87	125,21
Комсомолобод	97,90	103,55
Ленин	78,76	58,85
Балиқчи	75,46	73,56
Москва	73,18	72,19
Олтинкўл	70,85	51,30
Андижон	67,24	47,23
Пахтаобод	65,92	46,49
Избоскан	65,08	36,01
Марҳамат	61,22	35,00
Қўрғонтепа	59,41	59,86
Хўжаобод	54,75	35,81
Жалолқудуқ	51,32	33,14
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	93,29	84,53
Хатирчи	86,89	73,85
Нарпай	73,35	48,47
Каттақўрғон	71,57	52,11
Иштихон	61,47	41,19
Пастдарғом	57,25	37,92
Жомбой	51,75	35,41
Пайариқ	48,30	26,29
Оқдарё	47,80	28,24
Булунғур	37,97	12,92

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

АМУДАРЁ РАЙОНИ —район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қурбонбоев, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Қурбониёзов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Тожимуратов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Жуманов, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш-техника таъминоти район ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Ким, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Мадаминов;

БУХОРО РАЙОНИ — район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Акрамов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Солиев, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Қиличев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Абдураҳмонов, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш-техника таъминоти район ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Ким, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Саъдуллаев.

ЕТМИШИНЧИ ЙИЛЛАР КОММУНИСТЛАРИ

ҚАРШИ КАМАЛАГИ

Шоир Қаршига кечқурун самолётда учиб келди. Бунгача бу шаҳар ҳақида нималарни биларди? Мўъжазгина, жуда кўҳналигини биларди. Стюардесса бўлса Қаршининг мақтовини обдон келтирарди. «Область марказининг аҳолиси тинимсиз кўпайиб, ҳозироқ юз минг кишидан ошиб кетди», — жаранглаб эшитиларди унинг овози.

Шоир оламнинг тенг ярмини кезиб чиққан одам эмасми, «юз минг кишидан ошиб кетди» деган иборани эшитганида миийғида кулиб қўйди. Уни олдиндан огоҳлантириб қўйишганди, сап-сариқ сукунат ўлкасига учиб бораётганлигини айтишганди. Яқин-яқинларгача бу жой худди шундай аталиб келинган. Бир вақтлари Қаршида ишлаб, бундан ўн беш йил муқаддам Москвага ишга ўтказилган бир ходим шоирга эрта туриб ювиниб олмасанг, юзинг ювуқсиз қолади деб маслаҳат берган эди. «Қишлоқларнинг номидан ҳам сувга ташналикни билиб олиш мумкин» деб, эслатди ва бунга «Шўрқудуқ», «Сардоба» деган қишлоқларнинг номини мисол қилиб келтирганди.

Шоир стюардессадан юз-қўлни артадиган пакетчалар сўради. Ўқувчилар олдига ювуқсиз чиқиб бўлармиди? Аммо у салфеткаларни шу оқшомдаёқ унутди.

Жануб туни кундузни тез эгаллайди. Шаҳар чироқлари ёнди. Ҳайратга тушган шоир машинани тўхтатишни сўраб, пастга тушди.

«Ахир мени қаерга олиб келдингизлар? — хитоб қилди у. — Қарши ростдан ҳам шуми?»

Чироқлар уни ҳайратга солганди. Зангори, қизил, ложувард, яшил ранглар самода арча тасвирини солган чиннигул ва атир гуллар бўлиб, бетон устунлардан салом бериб тургандай. Йўл устидан худди олтин бошоқлардай чиқиб турибди. Ердан фавворалар отилиб турибди. Фавворалар бош узра ўроқ ва болға рамзида бирлашарди. Чироқлардан байрам кайфияти таралади. Холбуки, байрам кунига ҳали анча бор.

Эрта билан шоир буюк Ҳофизни эслади. Устунлар узра неон чироқлар гул ясаб чаманзор тусини олади. Бирам кўпки! Ҳофиз қадимда эмас, хаёлида эмас, балки худди ҳозиргина Қарши кўчасига қараб туриб «жаҳон ичра гуллар беҳисоб...» деган сўзлар билан бошланадиган байтини ёзган дейсиз. Шундай гуллардан учтаси паривашнинг чеҳрасини тутиши мумкин. Лекин ҳозир аёллар юзларини яширишмайди.

Гуллар гўё қайнаб чиқаётгандай. Буталар, деразалар, йўлкалар — ҳамма нарса қуёш ёғдусида. Аммо бирданига ёмғир шивалагандек бўлди. Наҳотки?

Йўқ, ёмғир эмас, фаввора эди бу. Фавворалар проспект бўйлаб қатор кетганди. Сўл ва ўнг томондан улар бирлашиб шабадада роҳатижон бўлиб ором бағишларди. Чуқур калиш кийиб олган оқ яхтакли мўйсафид негадир ўтиришга имо қилди. Шоир унинг имосини бажо келтирди. Шунда фаввoрадан отилаётган сув камалак рангида товланиб кетди.

Мўйсафид мириқиб кулди. Меҳмонга мана шу ажойиботни кўрсатганидан мамнун эди у. Шундай ер юзасида камалак. Шундай очиқ жойда очиб қўйилган сувни қуёш жазирамасидан яширишнинг кераги йўқ. Ичаверсин. Ҳаммага етади — қуёшга ҳам, экинга ҳам, инсонга ҳам. Шоир бўлса қаерга келиб қолдим деб яна лол қолди.

Унга бир сурат кўрсатишди. Тақир, қурғоқ, ёрилган ер тасвирланганди. Ҳаётдан асар ҳам йўқ. Буни қаерда олишган экан.

Шоирни Ульянов районига олиб кетишди. Райкомда биринчи секретарь телефон трубкасига: «Ўғлим, бу сенинг ўзингми? Ахир сен уддабурро болсан-ку! Очиғини айт: охирги комбайнларни қачон чиқарасан? Қачон?.. Сен нимани теряпсан, ўғлим? Балки пахтанинг аҳамиятини сўзлаб бериш учун лектор юборишим керакдир? Ҳожати йўқ дейсанми? Лекторнинг ўзи ҳам йўқ. У пахта теряпти. Ҳамма пахта теряпти. Комбайнингга уят эмасми?.. Эртага? Эртанинг эрталаби ва кечқуруни бор... Обдон ўйлаб ол, мен кутиб тураман. Одам ўйлаб, ҳамма нарсани ҳисобга олиб иш тутишини қадрлайман...»

Райком секретари Абди Умиров меҳмонга ўрнидан туриб пешвоз чиқди: «Кечирасиз, пахта хусусида сўзлашаётгандим. Сув қанча кўп бўлса, пахта ҳам шунча мўл бўлади». Кўп сув ҳақида гапиришдан олдин у баъзи нарсаларни кўрсатиб олади, кўп нарсаларни сўзлаб беради.

Ўзининг бобоси ҳақида сўзлаб беради. Умировлар шу ерда илдиз отган кишилардан. Унинг бобоси яна иккита мўйсафид билан эътиборли кишилар, қишлоқ делегатлари мисоли одамлар бўлган. Улар баҳор арафасида эшакларини эгарлаб, кўзаларини ортиб узоқ Амударёга йўл олишган. У ерда сув ҳамиша тез оқар ва сероб бўлган. Ахир бу мўъжиза, ғойибдан келган инъом эмасми? Уни муқаддас деб ҳисоблардилар.

Абди Умирович бобокалонлар Амударё сувини қишлоқма-қишлоқ бўлиб беришганини унутмайди. Ўн томчиси куч тўплаш учун ичиларди, етти томчиси ер сахий бўлсин учун қуйиларди. Сувни сардобалардан томчилаб олишарди.

Сардоба нима дегани? Уни тушунтириб бергандан кўра кўрсатган осонроқ.

Унча узоқ юришмади. Аммо секретарь меҳмоннинг эътиборини посёлканинг каттакон касалхонасига («Лифт олиб чиқиб қўяди!»), «мактабга» («қандай яхши-а»), ҳунар-техника билим юртининг янги қурилишига («Механизатор керакми? Шофёр керакми? Кранчи зарурми? Дизелчи керакми?» — устма-уст савол бериб, санаб чиқди у) қаратишга улгурди.

Қизғимтир ўт ва кўкимтир тиканакли ерлар бошланди. Бу янтоқсимон ўтни қўй севиб ейдиган озуқа дейишади. Лекин қўйларнинг ўзи кўринмайди. Кўринган нарсаларнинг ўзи эса буюк мунажжим Улуғбекни ёдга келтирди. Иншоот унинг минорасига ўхшаб кетарди. Яқинидан кичик-кичик кўзли тош чодирга ўхшаб кетади. Чодирнинг гумбази тагидаги косада сув кўриниб турибди. Сардоба шунинг ўзгинаси эди. Секретарь бу ерга кўп меҳмонларни олиб келган бўлишига қарамай, фахрланмай туролмасди: «Қандай ажойиб иш!» Ўтмишдаги усталар ҳақиқатан ҳам маҳорати зўр одамлар бўлган. Қимматбаҳо сув узра бундай чодирни шу қадар пухта жойлаштириш фақат зўр миришкорнинг қўлидан келади! Сув бу ерга қор эриганида ва аҳён-аҳёнда бўлиб турадиган ёмғирдан сизиб тушади. Сардобада сув кам бўлса, даладаги экиннинг аҳволи вой бўларди. Қандай қилиб қишни чиқариш, арпа бошоқлайдиган мавсумни ва тутнинг пишишини кутиш нақадар машаққатли эди.

Энди бўлса сардобанинг сувига ҳеч ким тегмайди. Секретарь: «Энди унинг кимга кераги бор? Қимматли ёдгорликдан бошқа нарса эмас. Бизга «Каршистрой» сув берди. Кексалар томчилаб тақсимлаган Амударё сувини олиб келди. Бу сув бизларга бахт-саодат келтирди» дейди.

Секретарь кейин шоирга нималарни кўрсатганлигидан хабарим йўқ. Аммо Ульянов каналини кўрсатган деб ўйлайман. Машинасини даланинг четида тўхтатишни ҳам унутмаган бўлса керак. Дастлабки пахта етиштирилган пайкаллар ёнида тўхтаб ўтган бўлса ажаб эмас. Ҳали яқинларда ўн тўрт центнер ҳосил берган ерлар эндиликда ўттиз центнердан пахта бераётгани билан мақтанмаслиги мумкин эмас. Тоғликлар томонга йўл бурган бўлиши ҳам керак.

Дарвоқе, тоғликлар деганда фақат Кавказни назарда тутмаймиз. Сув етмаган, тоғ эса ҳаммага етади. Лекин у ерда пахтани билишмасди. Пахтани ҳам, пиллани ҳам, боғ-роғларни ҳам билишмасди. Қаёқда дейсиз, саккиз ой қаҳратон қиш бўлса, ниҳояти арча бу заминга бардош бераоларди. Аҳён-аҳёнда тоғликлар пастга тушганларида бозорга мол ҳайдаб келишарди. Хавф-хатарга тўла саёҳат қиш кунлари ҳафталаб чўзиларди. Пастликда туршак, картошка, шоли сотиб олишарди... Керосин ҳам харид қилишарди. Ҳа, у пайтлари электр йўқ эди. Совет ҳокимияти катта ҳаётдан бўлинган одамларнинг тақдири ҳақида қайғурмаслиги мумкинмиди?

Уларни ерлилардан бош кийимларига қараб фарқласа бўлади. Шундай жазирамада ерлилар дўппи кийиб юришади. Кенжа Эгамбердиев эса қулоқчинда эди. Одатда. «У ерда ҳозир қор ёққан. Қиш». «У ерда» ибораси ҳам одат бўлиб қолган. У ерда фақат арча қолган. Бутун қишлоқ бу ерда ўн тўртинчи совхозда жойлашган. Бунга учинчи йил кетяпти.

Янгиер қандай кутиб олди?

Кексайиб қолган Кенжа шўх кулимсирайди: «Етти хонали уй борми? Бор. Икки қаватли мактаб борми? Бор. Болалар боғчаси борми? Бор. Олма, помидор, узум, тарвуз борми? Бор».

Чорвани қандай кўзингиз қийиб ташлаб кетдингиз? «Нега ташлабмиз? Иккита сигир борми? Бор. Набираларимга сут керак, набираларим кўп бўлади».

Тоир Маҳмедов унинг сўзларини тингларкан, фронтдан орттирган қўлтиқтаёқларига суяниб туриб, қўлини Кенжанинг елкасига қўйди:

— У бизда пахта гвардиячиси. Илгари ҳеч нима билмасди. Ҳозир ҳар гектаридан қирқ беш центнердан ҳосил ундираётган донишманд.

— Ердан ҳали яна ундириш керак,— оҳиста қўшимча қилди бригадир.

— Ундирасан ҳам, — деди солдат дадиллик билан ва қўлтиқ таёғини дала томон кўтариб кўрсатди. — Пахта гвардиячасига бўлиб берган. Ўзинг гвардиячисан. Яна нима керак? Канал гвардиячи,— луқма ташлади солдат.

Қарши магистраль канали ҳамда унинг тармоғи бўлган Ульянов канали ҳақида алоҳида ҳикоя қилса арзийди. Сибирликлар ва херсонликлар Қарши чўлига қандай қилиб келиб қолганликлари, Қорақум каналига илк бор йўл очганлари, Иваново қизлари. Қишлоқларнинг аҳолиси қай тариқа «Каршистрой»га уюшгани, биргаликда лаб ялаб ётган ерларга ҳаёт бахш этишгани. Ерни қай тариқа ўзгартириб, ўзлари ҳам камол топгани. Совхозларни худди сув каби оёққа қўйганлари, «Аврора», президент Сальвадор Альенде номли, чўпон ўғлони Чўли Бегимқулов номли совхозлар. Бу совхоз ва унинг директори Сувон Баротов ҳақидаги ҳикоя кейинроқ бўлади.

Бугун эса бошқа канал ҳақида ҳикоя қиламиз. Областнинг шимолидаги районлар группаси хафагарчиликлар ва баҳслашувлар зонаси деб ҳисоблаб келинарди. Улар фақат бир нарсани— сувни бўлишолмасди. Қўшни-қўшниси устидан шикоят қиларди: «Улар сувимизни ўзларига олиб қўйишмоқда». Обкомнинг масъул ходимлари неча марталаб сувнинг оқимини бориб ўлчашиб, жанжалкашларни муросага келтириб қайтишарди. Масалани бу тахлитда ҳал қилиб бўлмаслигини улар билишарди.

Эски Ангор канали бу ерга қиё боқмай ўтарди. Каналга сув Зарафшон дарёсидан келиб қуйилиб, худди элакдан ўтган каби ўз ўзанидан оқиб кетарди. Бетонлаштирилган канал зарур эди.

Қаршида Тошкент лойиҳачиларини бамисоли худони кутгандай орзиқиб кутишарди. Лекин улар уч йил муҳлат сўрашди. Канал бўлгандан кейин ишни обдон пухта қилиш лозим эди-да.

Орадан кўп ўтмай обкомдагилар бўлим мудири, обкомнинг ҳозирги секретари Хурсанд Тошевнинг бот-бот ғойиб бўлиб қолишини сезиб қолишди. Кийимлари ҳам далачиники. «Тракторда сайр қиляпман» деб ҳазилга йўярди у.

Тракторда юриб каналнинг трассасини танлаган эди. Кейин уни Қаршининг кекса суғориш системаси ходими Николай Иванович Балонов билан кўрадиган бўлиб қолишди.

Обкомнинг биринчи секретари Рўзмат Ғойипович Ғойипов хонасида лойиҳани ҳимоя қилиш репетицияси бўларди. Биринчи секретарь Тошевга хилма-хил саволларни ёғдирарди. Трасса тоғ ёнбағридан илон изи бўлиб ўтган мураккаб жой эди. Москвалик лойиҳачилар нима дейишаркин?

Каттагина группа бўлиб келишди. Серсоқол, олимлиги пешанасига ёзиб қўйилгандек бўлиб туюлган бир киши алоҳида ажралиб турарди.

«Бу серсоқолдан ҳайиқма», — деб дўстига далда берарди биринчи секретарь. Лекин ич-ичидан ўзи ташвишланарди. Кейин ҳамма учун кутилмаганда: «Сўз профессор Тошевга берилади» деб қолди. Аммо қаттиққўл ҳакамлар бундан ҳеч бир таажжубланмадилар, негаки, лойиҳанинг ҳимояси ниҳоятда ишонарли бўлган эди.

Обкомнинг қатъиятини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қизғин қўллаб-қувватлашди. Ишнинг майда-чуйдаларигача тезгина қайта ишлаш учун Тошкент лойиҳачиларига тавсия қилишди.

«Москва» канали жуда қисқа муддатда юзага келди. Ҳамма бир варакайига ишга киришган ҳашарнинг моҳиятига шунга қараб баҳо берса бўлади.

Сув шарқираб оқиб келганида одамларнинг чеҳрасидаги қувончни кўрганингизда эди! Қўй-қўзиларнинг каналга оҳиста келиб сув симирганларини бир кўрсангиз эди. Қўйлар сувдан бош кўтаришга юраги дов бермасди. Бир нафасини ростлаб олиб яна сувга бош қўярди. Кимдир соатига қараб 25 минут вақтни айтди. Қўй-қўзилар биринчи марта шундай тўйиб сув ичиши эди.

Чироқчи сув учун жанжал чиқадиган район эди. Канал районга нима берди?

Райижроком раиси Баҳри Аҳмедов айёрона кўз қисди.

— Илгари яхшилар қаторида эдик, энди ёмон отлиқ бўлиб қолдик. Қора молларни бир юз саксон килограмм вазнда топширганимизда «Раҳмат, раҳмат!» сўзларини эшитардик. Энди бўлса тўрт юз килограммга етказиб топширсак ҳам «кам!» дейишади. Бир миллион икки минг дона тухум топширганимизда яхши эдик. Ўн бир баравар ошириб топширсак ҳам «имкониятлардан охиригача фойдаланмаяпсизлар» дейишади. Илгари 360 хутор бўларди. Бошқа иложи йўқдек туюларди. Ҳозир 84 та қолди. Лекин бу ҳали кўп деб тиқилинч қилишяпти. Хуллас, ҳисоб-китоб бошқача юритиладиган бўлиб қолди. Илгари йилни миллион сўмлаб зарар билан якунлардик. Энди миллион сўмлаб фойда оляпмиз. Илгари Русияда айтишганидек, қозонда бўлса чўмичга чиқаркан.

Тошевнинг «профессор»лигига келганда, обкомнинг биринчи секретари янглишмаган экан. Канал қурилиши учун Тошевга техника фанлари кандидати деган илмий даража берилди.

...Каналдан биз кеч қайтдик. Қарши яна чироқлар оғушида эди. Ниҳоятда гўзал манзара. Лекин булар пулга келади-ку...

Ҳамроҳларим ва толмас таржимонларим— область газетасининг редактори Самад Қодиров билан обкомнинг пропаганда бўлими мудири Зиёдулла Бегимқулов менга шундай тушунтиришди:

— Ҳозир пахта теришяпти. Бу барча меҳнатларнинг якуни бўлади. Чироқлар— одамларнинг кайфияти. Ахир яхши кайфият фақат байрам кунлари керак бўладими?

Тежамкорлик ҳақида— Шундай справка беришлари мумкин: Қарши планда кўрсатилган беш процент ўрнига саккиз процент электр энергиясини тежаяпти.

Яна бир справка: Қаршида тартиб бузиш тобора камайиб боряпти. Аҳоли ўз шаҳрини севади. Айтиш мумкинки, у ердаги бутун муҳит одамларни камол топтирмоқда, гуллаони қулф урдирмоқда.

Гулга обком секретари шунчаки эрмак учун қизиқмас экан. Баъзилар унинг «гул ўстиролмайсанми— раҳбар бўлолмайсан» деган қатъий формуласини худди шундай тушунишади.

Сувсизлик бу жойларнинг турмуш маданиятига ўз таъсирини ўтказмай қўя олмаган. Сув кўп бўлганида ҳам одамлар ўзларининг уй-жойларини эскичасига қуришади, деб хавотир олишарди. Ўшанда инсон ўз атрофида гул ундирсин деган гап чиқди. Гул унинг белгиси бўлсин.

Энг яхши гулзор Қашқадарё обкоми ёнида жойлашган. Бу ердан худди гулхонадан олгандай гул олишган дейишади. Тўғри, бир вақтлари гулларни синдириб, ўғирлашган холлар ҳам бўлган. Аммо «гулни кенча кўпайтирсанг, қоровулга ҳожат қолмайди» деган фикр устун чиқди.

Қаршиликдан унинг шаҳрида қанча гул бор деб сўрасангиз, «миллионта» деб жавоб оласиз. Қишлоқларда ва дала шийпонларида гуллар аллақачон илдиз олдиришган.

Аллақачонларми? Амударё сувининг ҳар томчиси устида одамлар бир-бирининг тишини синдирарди. Энди бўлса шу сув далаларни суғориб шу сув орқали шаҳар ўртасида ёркин камалак жилоланмоқда.

Шоир бу ердан жўнаб кетаётганида ундан Қарши кўриғи ҳақида ёзесизми деб сўраб қолишди?

— Сизлар ҳақингизда ёзиб қўйишган,— эътироз билдирди шоир ва Луговскийнинг эски бир шеърини ўқиб берди: «Бу дунёда саҳрони жиловлаган большевик хамма нарсанинг уддасидан чиқа олади».

Бунга нимани ҳам қўшиб бўларди?

Аммо у ёзишга уриниб кўради. Ҳаракат қилади.

В. БЕЛОУСОВ,
[«Правда»нинг махсус мухбири]
Қашқадарё области.
Ўзбекистон ССР.
[«Правда», 6 ноябрь].

ЧЕТ ЭЛЛИК КООПЕРАТОРЛАР ЎЗБЕКИСТОНДА

СССР матлубот кооперациясининг [illegible] съезди меҳмонлари [illegible] чет эллик кооператорлар [illegible] группаси Ўзбекистонда [illegible]. Келган меҳмонлар [illegible] Осиё, Африка, Лотин Америкаси ва Европа мамлакатларидан [illegible]. Улар Улуғ Октябрнинг 62 йиллигини [illegible] «Ўзбек-[illegible] бирлашув»нинг иши билан танишдилар [illegible] Бухоро [illegible] Самарқандга [illegible]. [illegible] (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Редакция адреси: 700000. Тошкент—П. Ленин кўчаси, 41.
ТЕЛЕФОНЛАР редактор — 33-65-45 32-53-04 редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05 33-06-83 32-53-04 масъул секретарь — 33-44-55 32-55-05 секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97 32-57-19 марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — [illegible] капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14 32-54-09 қишлоқ хўжалиги — 33-76-04 32-53-15 32-53-70; адабиёт ва санъат — [illegible] 32-54-26 фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51 32-57-21 32-54-24 ахборот ва спорт — 33-14-24 32-55-17 32-54-26 [illegible]
Р. 02273. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Е. — 257. 10